



# આદર્શ સુંદરી ( શ્રાવિકા )

---

શ્રી બસી

---

પ્રકાશક

શ્રી જૈન મસ્તુ સાહિત્યપ્રચારક  
કાર્યાલય-કલોદ્ધ

ସଂ ୩ ଶ୍ରେ

୬୫୧୩-୧୩

ପୃଷ୍ଠା ନଂ ୧୭୬

ମୂଲ୍ୟ ୧୧/୧

ମୂଲ୍ୟ ୧୧୩୦

ମୂଲ୍ୟ ୭୫୦

ମୂଲ୍ୟ ୦-୪-୦

ମୂଲ୍ୟ ୦୫୫ ଶ୍ରେ

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦାନ  
ଆଦିତ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦାନ  
ବିଷୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ  
ମୂଲ୍ୟ ନଂ ୫୫୫

# નોંધ

આ પુસ્તક રા જામ મસીએ લખેલું છે  
પુસ્તકનું દાર્દ સમજવા માટે લેખક જામના થોડા  
વિવેચનની આવશ્યકતા હતી જ પરંતુ પુસ્તક છાપ  
ખાનામાં નાખ્યા બાદ રાજવાડાની આઝાદીની  
સમયમાં જામ જસીએ જપતાવવાથી અમે વિવેચન  
કરાવી સમ્યા નથી તે માટે અમે દિનગીર છીએ

આ સરથાનું ગોળું વૈ સર થાય છે આ  
વર્ધી સવાજમ પદાદીને ૩ ૨) રાખ્યું છે આસા  
છ કે વાચનના ગતિએ મેમ્બર થઈ આ સરથાને  
આગળ કપાવવામાં પોતાનો મુગ સદકાર આપશે

તા ૩-૮-૧૯૩૦ } શ્રી જૈન સસ્તુસાહિત્ય  
કચોલ } મવારક કાર્યાલય

હરતરેખા, અગરકુરળુ વિગેરે અગત્યનો  
 આખત ઘેર બેઠા લાળવા માટે  
 નરચંદ્ર જૈન જ્યોતિષ મહાશ

— — —

આરતિ ખીછ પાક પુર્ક રે ૮, ૫ ૩૨૪  
 કો રા ૩] અવરય વાચો [ રો ૦૥  
 બહાર પડતાની સાથેજ અપી જવા આજ્યુ છે

તેમા પચ્ચુરણુ વિગેરે ઉપરાત

સૂર્ય-ચંદ્ર-મંદ હષ્ટિ રૂગ, સ્ત્રી પુરુષ  
 લક્ષણ મોનમ શુકનાવળી, સ્વરોચ્ચ વચીકરણ,  
 કાગળાન, કાલસિદ્ધિ, સ્વમ રસારત વિ વિર  
 ચેનો સમાવેશ કરવામા આ રો છે સખો —

વાલીલાય કાકુલાઈ મધરી  
 સારગપુર-તળીવાની ચોળ-અમદાવા

# આદર્શ સુંદરી

રમગ ગાઓ જ્યાં ખળખળ વહે છે,  
સાદર્યનાં ઝરણાં ઝરે છે,  
ત્રેનની હીલપૂશ ચહરો નફરે છે,  
પવિત્રતાના ગીતન વાયુઓ વાય છે,  
આનંદના જ્યાં ફૂવારા ઉડે છે,  
કગાનાં ચોમેરથી મેલ વન્સ છે  
મધુન્તાના મોજાઓ

જે જીવનસાગરે ઉઠળે છે કહો !  
કહો ! એ અમુદગીના દશન કર્યા છે ?

પ્રેમની પયગબરીના

પ્રેમ-સંદેશ સૂર્યા છે ?

સ્નેહ સરોવરની રાજહસીણી

કો' સુદરીના સ્નેહ-વિદાર લેયા છે ?

સૌહાર્યની રસરાણીનું

પવિત્ર છવન-પુષ્પ મુખ્ય છે ?

મોહધી ખદબદતી દુનિયા ત્હે

નિર્મળ પ્રેમના અમૃત પીધા છે ?

પવિત્રતાની પરબવાળી

એ સુદરીઓ જળ પાવા ઉભી છે

સસારને મુંઢરતા પાવા જ

જગતમા સુદરીઓ જન્મી છે !

સુદરી એ સનાતન સંગીત છે

દિવ્ય ગાનના ગોખીનો જ

સુદરીના હૃદય-સંગીત સાબળી શકે છે

પ્રભુતાના પ્રેમીઓજ માન

સુદરીનું મનોહર સંગીત સમજી ગડે છે

ફૂલડા વિનાના બગીચા ન હોય  
 ને સુદરી વિનાના મન્નાર સૂના છે  
 હેયાના હેતથી  
 મુંદરીઓજ જગતને દુલાવશે  
 પુરૂષોના તૃપાતુર આત્માને  
 મુંદરીઓજ અતરના મીઠા, દિવ્ય સરખત પાશે  
 સસારની એ પારમમલી શી દેવીઓ  
 અર્પે સ્પર્શે લોહના ઠંચન કરે,  
 રસ-અશુભીના સ્પર્શથી તે  
 જ્યોતિ જગવતી હવનમા  
 સુદરીઓ અમૃતજળ પાય છે,  
 અમૃત પીનારા ક્યા છે ?  
 એની આત્મકળીઓ ખીલે છે,  
 સાચા રમપિપાસુઓ ક્યા છે ?  
 સુદરતાની વસત શી,  
 મગજ પ્રેમની મૂર્તિ સમી,  
 ચંદન સુવાસથી મ્હેકતી  
 સુંદરીઓજ સસારનું સ્વગ છે  
 યાકેલા પુરૂષોનો એ ઠડો વિસામે છે  
 સુખા હેયાને સશર બનાવનારી એ



સ્નેહની મીઠી ગ્ગલરી વહેતી સરિતા છે  
વાહ, મુન્દરી ! પવિત્રતા એ તહાં ભૂપણ હો !  
તો નિમળ દૃષ્ટિએ પુરોગેનુ આભૂષણ હો !

\*

\*

પુણ્યના બહેણ જેવું આદ્ય મુન્દરીનું જીવન  
ત્યે છે પ્રેમ છે પ્રેમીને પ્રેમી-હેયુ,  
પીયે, પાએ, સ્નેહીને સ્નેહઝરણુ  
આશભરી, ધૌવનભરી, જીવનભરી એ મુન્દરી  
જીવન તણી જ્યોતિ પ્રસંગે જીવતી જે મુન્દરી,  
આત્મિક કળા વિમાન્તી ને જોપતી જે જગતને  
શુભમુન્દરી તે આવિહા એ મુન્દરી તે મુન્દરી !

\*

\*

જગતને જીતવા જ જન્મી છે  
તે જ આદ્ય મુન્દરી છે  
જગતને 'જીતવા'નો મન દેવા ઉતરી છે  
તે જ આદર્શ આવિકા છે

\*

\*

શુભ ભાવ અને શુભ સુંદરતા  
 ઉભરાઈ રહે જ્યાં નિમજતા,  
 ગુણવતી બની ગુણ-જ્ઞાન પીએ,  
 જયશાળી બની જગમા વિચરે !  
 પ્રારબ્ધ ઘટે માનવ જગના,  
 હખતા જનને જે તારે છે,  
 એ સુદરીના અપમાન ઠરી  
 ‘ નગુણા ’ બનશે ના ! ‘ શાસ્ત્રીઓ ’ !

\*

સંસારના ખાગ સમુદ્રે  
 સુદરીઓ જ મીઠી ત્રાહર-વીરલી છે  
 સુદરીના સીલ તેજે જ  
 જગત આપુ ઝળહળે છે  
 નસાવ બગીચાનું ગુલાબ તે સુદરી છે,  
 જગત-જવાળા વચ્ચે હિમાવચ એ સુદરી છે  
 સુદરીના સુદર હૃદયને ઘડતા  
 કુદરતનું હૃદય પણ ચક્રેચક્ર  
 સૌદયથી હલકારી જાય હશે !

સુધાનુ મરોવઝ તે મુદરી છે,  
 અને ‘આદર્શ સુંદરી’ તે જ સાચી શ્રાવિકા  
 મુદરી વગરની સહિ અધુરી છે  
 આદર્શ શ્રાવિકા વિનાનો સમાર નમાલો છે  
 પ્રેમામૃતની તૃષા લાગે ત્યારે,  
 પવિત્રતાના પાન કરવાની ઇચ્છા જાગે ત્યારે  
 એ જગતના લોકો !  
 જાગે મુદરીના મુકર ઉદયમા !  
 વગજે શ્રાવિકાના નિર્મલ અત કરજમા  
 ત્યા રમતી પરજો મદાણી છે,  
 પવિત્રતાના ઉંડા પાતાળ-પ્રવાણો છે,  
 રમતા મીઠા અષ્ટ ઝરણાઓ ઝરે છે  
 મધુરતાની શીતળ ગંગાઓ વહે છે  
 અને ! અથ પિપામુઓ ! નિર્મળ દ્રષ્ટાઓ !  
 તમને મુદરી મધનો સદેગ છે ! માલજો !  
 ‘આ મુદરીના અતરમા ગુલાબજળ ભયા છે,  
 પણ ગુલાબી ચર્મનેજ ગુલાબજળ પીવાય છે  
 શીના શીતની જેને કિમત હોય  
 એજ શીના ઉદયને સ્પર્શી શકે છે  
 ‘શીત્લ પ્રત્યે જેને સપૂણ માન હોય

એજ 'શ્રીત્વ'ની મધુરતા પી શકે છે  
 'શ્રી'નું સ્થાન જેના હૃદયમાં હોય  
 એજ 'શ્રી'ના આત્માને પામી શકે છે  
 મુદગીના નિશ્વાસ પ્રેમની ક્યા કદર હોય  
 ત્યાજ તેની ખુશબો 'નમણ' શકાય છે,  
 સાલગો છે ? જગતના માનવીઓ ?  
 જાણો છે ?

જ માતાના ઉદરમાંથી આવ્યા છે  
 એ માતૃસ્વતિની મુદગીઓનો આ મદેશ !

\*

\*

કાગ્મીરની હુગીયાળી કુબેચ એ  
 મુદરીના ગીલલમાં સોદર્યથી લજવાય છે  
 આનંદની જખકલી વિજળીઓ પણ  
 મુદરીના ચેતન-અમકારથી સરમાય છે  
 પૃથ્વીને ધણધણાવી નાખનાન  
 વીરોને રમાડનારી એજ માતા છે  
 દુનિયાને ઢાલાવનારી એજ મહાન શક્તિ છે  
 વિશ્વ અને વિશ્વની પાગના  
 સર્વોત્તમ ઉચ્ચ પદાર્થોનું ચ મત્વ  
 'મોહ'ને મુક્તિ 'મુદગી'ના નામથી સંભુગારી

પ્રગટ કે અપ્રગટ સ્વીકારાય છે કે  
 આરણ અને અત, સુદરીમાથી  
 અને સુદરીમા જ છે  
 વાહ, સુદરી ! ધન્ય હો ! ધ ય રે !

\*

\*

સૂતાર ! માળગજે કાન હોય તો  
 પડિતો ને ગાચીઓ !  
 સાન હોય તો ગાળગજે !  
 સીનુ ઇવન અદ્ભુત છે  
 સુદરીનુ હૃદય જગતમા અભેડ છે  
 ચેતનને સમજવાની તાકાદ જડમા ન હોય  
 પ્રભુને પારખવાની ગહિન પત્થરમા ન હોય  
 તેથી ન સ્કંભજય-ન પરખાય  
 તેમા ચેતન-પ્રભુનો ઓછોજ દોષ છે !  
 સુદરીઓની મહત્તાને ન સ્કંભજય તો  
 સુદરીનો તેમા દોષ ઓછોજ છે ને !

\*

\*

સૈસ્કૃતિનુ સુદર મદિર તે ' સુદરી ' છે,  
 પવિત્રતાનુ નિમળ ગરુડ તે શ્રાવિકા છે,

શરદના ચંદ્ર સમી મનોહર ને વિચાર  
ઠડા તેજભરી સુદરી તે જ મુદગી છ  
ચેતનની સાડીઓ પહેગી  
સારમા ચેતનમૃતિઓ ધડનાગી,  
સદાય ખીલતા ફૂલ જેવી  
ઉજતી હયા સમી  
મધુર સ્વપ્નની દેવાં સી  
સંભારને ત્રાચે જ સ્વપ્નનું નદનવન બનાવે છ  
તેજ આદર્શ મુગી ! આર્ચી ધ્યાવિન ડે

\*

\*

મુંઠરી એટલે સુદિની અનંત ગતિ  
સર્વ કાર્ધને છૂટવા નગ્નચરી,  
'જયવત' પુરૂષની ત્રાચી નહ્ય રિણી  
ને પ્રેમદાના પિયુષ પાનાગી જ મુદગી છ  
પ્રેમનો પ્રભુતાભર્યોનાદજ મુદગીને છૂટી રહે,  
સ્નેહને નગ્નચોધનારોજ આવિકાને પામી શકે,  
સ્નેહજીવન, સીતજીવન, એજ ડે મુદગીજીવન  
નિર્મળ પ્રમ ને પવિત્રતા  
એજ આદર્શ સુદરીનો હોય જીવનનંદ !

\*

સુચિત્તનદના સાગરનુ હોલકુ બની  
 સ્વગલોડમાથી અતરમા રમના-  
 અમૃતના દુષાઓ ભગી ભગી  
 પવિત્રતાની પતાકા ફરેનવતા કન્કાવતા  
 પૃથ્વીના આરેઉતરી અમીરસની રેલ રેલાવનારી  
 એજ આદર્શ મુદગી, માયી આવિડા છે

\*

શુભદર્શા જેનુ જીવન છે તે આવિકા,  
 અને શુભનુજ અવણુ ડરે છે તે આવિકા  
 શ્રેષ્ઠ તરનો તાલજવા કાન ધરે તે આવિકા,  
 પ્રતિષ્ઠા અતરમા નવનવા  
 ન દગાના વહેણા વાળે છે તે આદર્શ આવિકા  
 તેજ આદર્શ મુદગી છે

\*

\*

સાચી મુદરીને મમારનુ બંધન ન હોય !  
 એના પ્રિયતનુઓ જ બાધે મમારને  
 બંધનો તેના મુક્તવિહારી ગોદર્શને ન હોય,  
 વ ! હોય સ્વભાવથી જ સ્વતંત્રતા મુદગીને  
 સૂચના પ્રગણ વગર  
 શુભાગની ' લાલી ' ખીલે નહિ

તેમજ સ્ત્રીની મુદ્ધિ વગર  
પુત્રપત્ની બેઠીઓ તૂટે નહિ !

\*

\*

સુંદરી એ નિર્દોષ પ્રમતી નેગલ છે  
જગતમા માચી નમાર-યે ગીની છે  
શીવ ને શ્વેદ એજ  
એના યોગનો 'પ્રભુવ' મન છે

\*

\*

જ્યાં ત્યાં આદર્શ આવિકાના વામ  
ત્યાં ત્યાં પ્રસન્તી હોય પુણ્યની મુવામ !

\*

\*

ચતુર્ન સુદરીઓ વિનાનો મમાર સૂનો છે  
મદ્ગુણી આવિકા વિહીન ન સારજળ ખાગ છે  
તુદ્ગીઓજ સમાગ્ની અમૃતવેવ છે,  
એ માતાઓ જ મુદ્ધિના સાન્ન્ય લખનાની  
માચી વિધાત્રીઓ છે

\*

\*

આદર્શ સુદરી -

ર આગુ સુદર 'ગામ' છે



પ્રેમની એ જ પન્ન ગીતા છે  
 એના પ્રથમ દર્શને અમૃતની તૃષા જાગે,  
 ઉરમા ને અંગમા વલતની પ્રકૃતિતા ઉતરે,  
 હૃદયમા અજળ મગીતનાં ટહેરો ઉઠે,  
 ને વિજળીઓ ચમકે અતરના આકાશમા  
 એ મુહરીના મૌમ્ય ચહેરાપર  
 બેઠી હોય સરસ્વતીની સાત પ્રભા  
 ચમુને ઠારે તેવી  
 વસી હોય દુહરતની અનુપમ કોમલતા  
 નિર્દોષ આનંદ, રમણિય જગ ને  
 ગુલાબી કાન્તિની મધુર ચમક હોય  
 સરળતા, હૃદયતા ને નાદાર્ધના  
 નવવત ચિત્રો ત્યાં મહાય ન્મતા દે  
 પ્રતાપ ને ગીતગાનનો નગમ હોય  
 રતનગુહ કમલ મીઠું નિર્દોષ 'મીત્વ' ત્યાં હો  
 મુદ્રમા ગુલની આછી લાલી વરવરે,  
 'આતુરામ' ના ચમ્પર ચહેરા પર દેખાતા હોય  
 ને માધુર્યના મહાસાગરો જીવનમા ગાજતા હોય  
 વાત્સલ્યની અમીઠુદિ આખમાથી થતી દેખાય,  
 ને પ્રેમના શાસ્ત્રો જ એ ચહેરા પરથી ગ્યાય

રીત્યુદેને ય જોતા આનંદ થાય એવી  
નિમળ દૃષ્ટિના ઓછાયા  
તેના મૂખડા પર પડયા હોય !

આદર્શ આવિકાના વન પર જગ ને  
રમિકતાના ઓજસ ને હિન્દોલ હોય,  
પવિત્ર પ્રેક્ષા ને પાવિત્રની મ ડાળી હોય પરમે  
આત્માની પ્રમનતાના પડછાયા હોય,  
ને દુઃખે છે બ્યાથી સ્મિતની સુદર રેખાઓ  
શીત ને આત્મ-નોકલના ફૂવાન ઉઠે છે,  
અને નયમ ને કળાના કિંચેા ફૂટે છે  
માતિવડતા ને મ્વમાનપ્રિયતાના  
ઉજા પાળી ઉછાગા ત્યા લ્યે છે,  
અદ્ભુત ગમણિય લાવનાના વાયગઓ  
તેની આમપામ મદાય વાય છે  
તદુગ્મ દેહની ને નિર્મલ આત્માના  
લાલ રૂધિરની લાલી તગવરે છે  
ચારિત્રની સુવા ! ચોમે પ્રગતી હોય  
ને ફૂલ શા મ્વલાવની દોરમ સુદરીના  
જીવનમાથી આપોઆપ છૂટતી હોય !

ઝરે ॥ ઝરણો ત્યાથી શાતિના, ચૈતન્યના,  
 સૌરભભર્યા બગીચા ખીલ્યા છે શીલના, સૌજન્યના,  
 જળલહરીઓ શુ નાચતુ આનંદમા એ મુખડુ,  
 પુષ્પથી ચ હળવા જીવનના  
 પરિમળ બધે પ્રભરાવતુ  
 એ સુદરીના વદને ઉત્સાહ ને આ-હાહ હોય,  
 વીરાગનાના ઝગમગતા તેજ હોય,  
 અમૃતની ઝરમર મદાય ત્યા વરસે છે  
 ને લલ્લની આછી લાન પગલીઓ ત્યા પડી છે  
 વિનય, પ્રભાવ ને વિનોદના સાગર ઉછળે છે  
 સ્ત્રીત્વનુ ગૌરવ ને સ્વતંત્રતાની મુન્ખી છવાઈ છે  
 આત્માના જોજમ્ શોભે નીતરે છે  
 શ્રદ્ધા ને આદર્શથી ભરેલા  
 ઉદ્ધામ ને અલિલાયો તેનામા ઉલ્લસ્ય છે  
 આદર્શ સુદરીનો સારો ચ ચહેરો  
 શુભાષી યનધનાટથી ઉછળે છે  
 ‘અશક્યતા’ ને પાટુ મારી જીવનમાથી  
 ફેંકી દેવાની જ્વલત મહત્વાકાંક્ષા દેખાય છે  
 તેથી જ પ્રજાળ આશાઓ ને લબ્ય લાવનાઓ  
 પાયરે ॥ તેના વદન પર અમૃત અજવાળા !

યૌવનની ઉમ્મા ને અનેન અભિવાધથી  
ગાયુ હોય તેનું વહન કમળ ।

રસ તેજના અભારથી આજી રે બધાની આખે ।  
ને ચહેરામા વસ્યુ હોય,

ઉજળા હોય, ગાજરું હોય ત્યા  
સુંદરીનું દુર્લભ મીત્વ । અપંગજિત આત્મ મૌદય

સાચી સુંદરીના નિર્મળ ચહેરા પર  
સુંદર વચ્ચારોની ઉડી છાપ પડી હોય ।

શુભ રતાશી ચહેરા પર બવમનમાધ  
ને સોગી ઉદાન્તાની છાયા ઉતરી હોય ।

અને છાયા પાછળ  
ચાણાક્ય પુદ્ગિના-વેધ પુદ્ગિના ચમકાન થાય ।

આદર્શ સુંદરીનું કેમળ દર્શન  
મનુષ્યોના મહાશોકને વિદારે છે

આત્માને અમૃતનું પીણું પાચ છે,  
અને શોકની શીલાઓ દ્વંદ્વ પરથી ફૂટી

અથુના બાબોચીયા સૂઝવી નાખે છે  
 આનંદની-શુદ્ધ આનંદની  
 આવિક ને દિવ્ય આનંદની લક્ષરીઓ રૂં છે,  
 ભવ્યતાના આ દર્શકને પ્રેમાડે છે  
 પવિત્રતાના ગથી એના હૃદયને રંગે છે  
 વિવેકકદિ ને પુણ્યની ભરતીઓ ચડાવે છે  
 ને મનુષ્ય અમ્ભવાળા, અમ્ભવાળા પાથને છે  
 એ સુખે જ આવિક

૧ નાજ આશ્રમ ગૃહસ્થાશ્રમની આચાર્યા દેવી છે

\*

\*

એના ચહેરા પર

ખીલી હોય જાતે મધુરી પ્રભાત, ને  
 હૃદયના ઝોમળ રંગોની પથરાયલી હોય શોભા  
 અતન્ના-ગોને તે ચહેરા પર જે ચતો હોય,  
 ને હૃદયની શ્વાભાવિકતાના મુગે  
 ત્યાં આગા હોય

\*

\*

રમજિન્દુ શા ઘોડા મીડા શબ્દો

માથી મુદગીના સૂણવા એ ભાગ્યની નિશાની છે !

\*

\*

આદર્શ                      આવિકાના                      નયનોમા

વિજળીની ચમક હોય,  
 'હામીઓ'ને ભરમ ઠગવાની ભરી હોય ઉભા !  
 પ્રેમી માટે મૃદુતા ને ગીતજતાના  
     જળ ભર્યા હોય,  
 ને મુકોમજ ચિત્રો ઉભગતા હોય 'સીલાવ'ના !  
 અમીરસના અજન કર્યા હોય એવા કે  
 જેના પર દ્રષ્ટિ પડે તેને 'જનાવી' છે અમૃત'  
 પ્રેમ ભર્યો રગ આખમાથી ટપકે,  
 શ્રદ્ધા ભર્યો સ્નેહ એના નયનેથી નીતરે,  
 જ્યાં જ્યાં નજર પડે ત્યાં 'અસુહર' ને  
     મુઠ્ઠા જનાવે,  
 રમ ને ચેતન્યથી લીજવી છે એ આખડી,  
 એના લોચનના આલુએ આલુમા  
 ચડતી હોય પ્રાણની ભગ્તી !  
 ત્યાં મતોલ ને શાંતિનું મામ્રાજ્ય હોય !  
 સગળતા ને વિશાળતાનો હતિહાર હોય  
 એ લોચનમાથી વગ્સે સદાય અમૃતના ઠંઠા  
     વરમાદ,  
 ને વ્યક્તિત્વની વિજળી કરે ત્યાંથી ચમકાર !

એના ગીરવવતા નયનો પાછળ અનેક  
ગીરવ ભરી હોય,

નિરતા કે નિશ્ચયતાના 'ઠસાર' ત્યાથી  
વચ્ચાય

આખની ઠહ્યાણુ-રેખાએ આશીર્વાદ  
આપતી હોય !

અને આગળીએ આગળીએ જગતને નવ્યાવવાની  
અજિના ત્યાથી સજાતા હોય મુમવાટા !  
જલતી હોય આખમા રસની અખડ જ્યોત,  
ને યાકયા પાક્યાના નિરતર હોય ત્યા વિમામા

\*

\*

આદર્શ મુદરીના પવિત્ર અંગે અગમાથી  
આત્મસાદર્થના ફૂવારા ફૂટે છે  
અંગે અગમાથી શીતળતાના પડકાર થાય  
હૈયુ હેતના હિલોળા હથે,  
ને દ્રષ્ટિ નિર્મળતાના પાઠ પઢાવે  
રોમેરોમમાથી રસની સેરો છૂટે,  
રજેરગમાથી સાવનાના ધોધ વરને,

દૃઢચક્ષુ ત્રિલોકમા મીટ માટે,  
 ને પ્રકાશવતી ચર્ધ સોના પર પ્રકાશ પાથરે  
 તે હોય આદર્શ સુદરી કહો કે શ્યાવિકા

\*

\*

સંસારી જીવનનું માધુર્ય તે સુદરી છે

\*

\*

આદર્શ સુદરીનો હસમુખો-ખીલતો ચહેરો  
 ને કુમળા લાવોથી ભરેલું નુહન મો,  
 વિશાળ, મોહક ને તેજની ધાર શી આખો,  
 પવિત્રતાની પ્રતિમા સુખ એનું જીવન, ને  
 આખોની પાપણ પર જીવતી સી-સુવલ વનવલ  
 જોનારને મધુરી તૃપ્તિથી ભરી દે છે ।  
 હેત ભરી તહેના તેજસ્વી ચક્ષુઓ  
 દિવ્ય પ્રેમના સંગીત મુણાવે ॥  
 ઈશાન ને કાસ્મીરની સુંદરતાના  
 સોહાગ એના જીવન પરથી બહો ઉડે છે  
 એ સોહાગને સાચવવાની  
 કળા ય સુદરીને વરી હોય ।  
 અહો ! સુંદરતાથી એ મધમધતી હોય ।



જ્યારે જુઓ ત્યારે સુદરી હસીને બોલે,  
 મીઠા સ્વભાવ માટે સો કોઈને માન જાગે ।  
 એવા એના મુખ-મધુરની મીઠાશ અજબ હોય,  
 ‘માધુર્ય’ લયા ટહુકા કરી બનાવે મોને મધુર ।  
 મનુષ્યોના માનસ પ્રદેશે એ સદાય  
 પવિત્રતાની ‘આલબેલો’ પોકારે છે  
 યૌવનના કૃવારા સમી એ સુદરીઓ  
 ગૌમા ચેતનજળ છતકવે છે । ।

\*

\*

શ્રાવિડા એ સોદય ને શીલનું પગ્મ કાવ્ય છે  
 પવિત્રતા તહેની જળવાય  
 તે પવિત્રતાનું એ મનોહર ધામ છે

\*

\*

અમૃત સરોવર શા

આદર્શ સુદરીના મસ્ત ચગીરમા  
 કમળ મધુ કોમળ ને વિશાળ હેયુ છે  
 રમ યૌવનના અજબ ચમકાવ છે ।  
 લાલ પ્રદેશે ‘જય’ ની જ્યોતિ જગમગે છે  
 ને કીકીમા ખીલ્યા હોય ‘પ્રિમ’, નિકતાનાખાગા

એના બોલે બોલમા પ્રમના પડ્યા પડે છે  
 વાણીની મીઠાશે વજનાય પાણી ઠરે છે  
 અને પ્રતાપી નોદર્ય—  
 અખડ નોદર્યની રોશની  
 તેના લવન પર પથરાઈ જઈ  
 બનાવે છે જગતનેય અનત નોદર્યવતુ

સુંદરીનું સોદર્ય એ હિંમતી યાપણ છે,  
 બહોર પ્રદર્શનની ચીજ નથી  
 સુંદરીનું સોદર્ય એ કુદરતની બક્ષીય છે  
 તેથી નોદર્ય કોઈથી વેચાય નહીં  
 કિન્તુ, કો એક પ્રેમીને ભેટ દેવાય ।  
 દેહના નોદર્ય તો ઉગીને બાથમે,  
 આત્માના નોદર્ય સુંદરી બળવી રાખે

શીલ હોય ત્યાજ વસે છે માયુ જોદર્ય  
 ને મયમ હોય ત્યાજ ખીલે છે ગીવ ।  
 તેથી મયમ, સાધી, શીવ પાણી  
 આત્મનોદર્યને બળવતુ એ હોય આવિમનો  
 પહેલો ધર્મ ।

## આદર્શ મુદ્રી-ધ્યાવિકાની

સદૃશ ચામડી જ હોય નહિ માત્ર મુદ્રતા,  
 પણ મુદ્રતા ને ચતુરાઈ એ છે મુદ્રતા,  
 વિવેક ને વિનય, તે જ છે મુદ્રતા  
 પ્રેમ ને પ્રભુતા, એ છે મુદ્રીની મુદ્રતા  
 મન, વચન ને કાયાનું લાવિત્ય ભળવનું  
 એ છે મુદ્રીની માચી મુદ્રતા  
 ન સારના હું ખ, નિરાશા ને અસતોષના બડકાને  
 બોલાવનારી પદ્મ સક્રિ હોય તે મુદ્રતા  
 તેથી જ્યાં જ્યાં માચું યૌવન ને  
 યૌવનને ભળવી નિત્ય જોખન છવાય,  
 નિત્ય જોખન છવી નિત્ય-આત્મવિકાસ  
 સધાય,

તેજ છે મુદ્રીનું માચું મોહય !

જોની દેહલતા પ- પવિત્રતાના પવટા હોય,  
 અવાજમા સુદ્ધિની મર્વે મત્તાનું  
 ગુમાન ગાળી નાખવાનું સામર્થ્ય હોય,  
 ને આત્માનું નૂર ને માનસિક અપત્તિનો  
 યોગ હોય

જે યોગ દ્વારા ધમનો એવત પ્રવાહ  
જગત પર વહાજ કરે ।

અને સરકારોનો સત્રહ કગી કરી  
આત્મવેશવથી ને ગૌરવથી એવન એવવાની  
જેનાના મપૂજ્ય તાલાવણી બગૃત હોય  
તેજ માથી મૌહ્યવતી સુંદરી ।

\*

\*

જેનું પાણીદાર મોતી જેનું આકર્ષક

અને નિર્દોષ-સુંદર એવન

એવવાનો ધણાને મોહ લાગે તે જ

એ સુંદરીનું મૌહ્ય પવિત્રતાના દર્શન કરાવી  
પવિત્રતાના પથે પ્રેરે

વિકારને બદલે વાતસલ્ય તરફ એથે

માધુર્ય ને 'શ્રીત્વ' પ્રતિ ભક્તિ જગાવે,

અને અતરમા પેઢેલા દિવ્ય સસ્કારને

ચેતના આપી દોડાવે તેજ આવિકાનું સાચું  
મૌહ્ય । એજ સુંદરીનું મૌહ્ય ।

\*

\*

સૂરજના એજ સુદરીની નાચી મુદગતા !

૧૧

આદ્યં આવિકાના મોદયંમા તદુન્સ્તીની  
 તાજગી હોય  
 મહેલની ' ચોઠાણી માખ 'ની ફિલાસનહિ,  
 પણ શીલતુ નિર્મળ તેજ ઝળહળે  
 'આદ્યંભવન'તુ ઝિજ્ઞસ્ દપકે  
 નમ્રતાનુ હુપું સગીન તેમાથી સ્ફુરે  
 સહૃદય શ્રીભાવના પડછાયા પડે,  
 વિજળીના જેવો વેગ, સામર્થ્ય  
 ને વેધકશક્તિની ત્યાથી આછી અખી થાય,  
 અને દુનિયાના દાઝેવાઓની  
 શીળી છાયડી બની શીતળતા જે બમે  
 તેજ સુદરીનુ માચુ સોદયં !  
 આદ્યં સુદરીનુ સાચુ મોદયં તો  
 શુષ્ક આત્માને રસમ્બ જલી છાટી મણવન કરે  
 મીઠા સૂરની ' બાસુરી ' બજાવી  
 સારાય વિશ્વને સ્નેહથી રસબમ્બ હરે !

વિહાર તે જ, મોદર્ય ને કળા નથી,  
પરંતુ ' આત્મવિકાસ ' કરતા કરતા  
હૃદયમાં ઉચ્ચ ભાવના પડ્યાઓ પાડે,  
તે છે રસ, કળા અને મોદર્ય !

સંયમના પૂજન ત્યા હોય મોદર્યનો વિકાસ  
નિર્મળ પ્રેમના વહેણ ત્યા છે મોદર્યના વિકાસ  
ઉચ્ચ ભાવનામાં રમણ તે છે સાચા મોદર્યનો  
વિહાર

' હૃદયગમન ' ના અખતગઓ થાય  
તેજ કહેવાય મોદર્ય સાચો વિહાર !

સાક્ષાત્ ચેતન જ્યોત તે છે સુદરીની સુદરતા  
વિમળનાના આરાધન એ છે સુદરીની સુદરતા  
સમ્યક્તાના પૂજન એ છે સાચાનો ધર્મ-  
ને નિઃસ્વારોમાં ખેલન તે છે  
સાચાનો જીવન પ્રવાહ

સૌંદર્યની નિર્દોષ કળાઓ ખીલવે તે મુંદરી  
 રમ, લાવણ્ય ને યૌવનનો આરહાદ પ્રેરે મુંદરી,  
 પુણ્ય મત્રાસર તણી લીપી લખેલી હોય ત્યા,  
 ને ચન્દ્રની ઠંડી મુઘા સીંચાયતી ત્યા હોય છે

\*

\*

સૌંદર્ય એટલે પવિત્ર પ્રેમની રાશની,  
 એ રાશની એ જ માયુ સૌંદર્ય છે  
 જેનામા એવું પ્રેમનું 'સૌંદર્ય' ભર્યું તે મુંદરી છે

\*

\*

પવિત્રતા વગર પ્રેમ મળવે નહિ  
 તેથી જ્યાં જ્યાં પ્રેમ ત્યાં ત્યાં હોય પવિત્રતા  
 એ પ્રેમ કે પવિત્રતાનો ઉભરાટ  
 એ હોય આવિમનુ માયુ સૌંદર્ય

\*

\*

મુંદરીના સ્મૃત નોદ્ય પાછળ  
 ખીલેનો હોય સૂક્ષ્મ સૌંદર્યનો મધુર બાગ  
 જ્યાં ઉન્નત ભાવના કિરણો વરસતા હોય

એ મૌહ્યંતુ દર્શન મનુષ્યના 'તમમ્'ને દૂર કરે  
 ને ચામેર જ્યોતિનો માડવો રાપે છે  
 નિગળા ઉભે છે અમરદા આયમી જાય,  
 ને આશાનો બગીચામાં લઈ જઈ  
 'નવલવન'નો સચાર કરાવે તે છે સાચુ મૌહ્યં

\*

\*

સુંદરીના નિર્મળ મૌહ્ય પગ પ્રભુતાની

મહોર હોય, ને

બાહ્ય રૂપ જેણે તેણે ઉગ્ર હોય

ને ઉર જેણે અઠરણુ નૂર હોય

એ નૂરમાં સ્નાન કરી સૌથી પવિત્ર બનાય

એ સૌખ્યની રાણી તે શ્રાવિકા !

\*

\*

સૌંદરતા સંસારને એ મુષારે,

ને સદન-નિર્મળી છાટી મુવાસિત કરે

હસતે વદન 'આદ્યો' 'તુ આતિથ્ય આચરે,

ને લવનને યશ-કળાથી દિપાવે

તે સાચુ મૌહ્યં !

•

•



સુંદરીના આત્મનૌદર્યને પી પીઈને

ન છીએ કોઈની આતરતૃપા

શુભ-ગૌરવી સુંદરીના દર્શને દર્શને મદ્દેદ  
થવાય

તે રસભરી પારસપ્રતિમા તેજ સાચી સુદરી

+

+

પોતાની સૌંદર્ય ભાવનામા

આધ્યાત્મિકબળનું મિશ્રણ કરી

‘આવિકા’ નાદર્યને પ્રતિપજે કિંબ્લ બનાવે  
સથમથી શીખને શોભાવે

ને શીવથી ધોવનને દીપાવે

પછી તેનુ રંગીલુ ધોવન ને મોહય ગ્ધે

સંસારનું સ્વગ

વાનનાની ગટરો નહિ, પરતુ જગતમા

પ્રેમની-પાવિત્ર્યની પ્રભુતાની ગંગાઓ રેલાવે !

એજ આદર્શ આવિકા કહો કે

આદર્શ સુંદરીની એજ હોય જીવન ઢળા !

આદર્શ આવિકાતુ હવન જ મોદય છે  
 બદગથી ને બહાગથી તુકર થયા કરવુ,  
 ને સહિને મુંદર કયા કરવી  
 એજ છેનો જન્મનિદ્ર હંક્ક છે  
 એજ સુદરીના મોદય તુ માયુ તેજ છે

\*

\*

હવી સોદયને મમજવાની-મજવાની  
 મહાજુવાની ને પચાવવાની  
 જેનામા કોયદયતા તેજ આદર્શ સુદરી છે

\*

\*

જે પવિત્ર સોદયના દયને  
 અજેઅગમા આનદના દિવડા મગટે,  
 વેકારને બહલે આદરોના ઉગાળા આવે  
 હના યેનમા ન નાખે, પણ  
 ની મરિતામા જબોળી રસમય બનાવે ।  
 રાની મુંદરતા પરથીજ  
 ના સુખની આખી કરાવે

..

પણ તે પવિત્ર દ્રષ્ટિથી જોયું હોય તોજ  
દિવ્ય ભાવનાથી સૌંદર્યને નીરખ્યું હોય  
તોજ જોનાર પાવન બને છે

\*

\*

પવિત્ર દ્રષ્ટિથી જોનારને

આદર્શ સુદરી-શ્રાવિકા પાવન કરે  
તેણે સૌંદર્યજ પવિત્રતાની દ્રષ્ટિ આપે,  
એણે 'સીતલ' જ ઉત્તમ ભાગે પ્રેરે ।

\*

\*

શ્રાવિકાનું મોડય એ પવિત્રતાનું ઝરતું છે  
ઉત્તમ ભાવપ્રેરક રૂપાળી સદ્ભૂમિ છે  
ક્ષમા ને સૌજન્યનું એ પ્રતિર્બિંબ છે  
તેજ ને સ્વાતંત્ર્યનું મૂર્તસ્વરૂપ છે

\*

\*

ગુણવતા યદ્યંતરે લવનને પવિત્ર બનાવવું  
એ જોના સૌંદર્યનું પ્રથમ મુત્ર છે  
ને શીયળવતી પ્રતાપી સુદરી બનવું  
એ જોના સૌંદર્યનું સાસુ 'દયેય' છે

\*

\*

## એ આદર્શ મુંદરી

જગતની એક કલ્યાણ વેલ છે  
 દેશ કે સમાજના ઉદય દ્વાર ઉઘાડનારી  
 એ ઉત્તમ ઉપા છે

•

આદર્શ મુંદરી-આવિકા સમારમા

એકલી રહેવા અવતરી નથી  
 તેથી અતગ્ની હેલમા ઉભરાતા અમીને  
 પીનાડ પાત્ર એ શોધે છે  
 પોતાના ચેતનભર્યા ઉર સાગરે  
 પ્રેમની જે લહેરીઓ ઉઠે છે  
 એ લહેરીને લલનાર કેા સુપાત્ર તે શોધે છે  
 શુદ્ધ ને નિર્મળ 'એકોપાસના' કગ્લી  
 સ્નેહની ભાવનાઓ તહેનામા બને છે ત્યારે  
 આમેથી 'એકનીજ ઉપાસના'નો પડઘો પાડતી  
 સ્નેહ-વ્યક્તિને એ શોધે છે-જ એ છે  
 પ્રેમ—પ્રેમ—ને પ્રેમ  
 જે 'એક' ને જ પ્રેમ આપી શકે,

એવા ખાનદાન રૂપીગ્વાળા પ્રેમીને જોળે છે  
 એક બીજામાયુ ચાઈને એક અખંડ 'જીવન' રચે  
 એવા 'જીવનધારી'ને માટે ઝંખે છે  
 એક બીજામા અલોપ ચાઈને  
 સૃષ્ટિમા સ્વગ ઉત્તાગ્વા પ્રેમીને પડકારે છે  
 આત્માની મીઠી પ્યામ જીભવી શકે તેવા  
 મધુર 'આત્મા'ને પી જવા તકરે છે  
 આદર્શ સુંદરી-માવિકા પોતાના જેવા  
 મોહ્યલયો હૃદયને જ વગ્વા ચાહે છે !

\*

\*

સોજ વર્ષે એતુ જોખન છલકાયું હોય  
 ને મહુચારિની શોધમા ફરતુ હોય  
 ત્યાં પ્રેમના પ્રતિષેધ પાડનાર  
 સાચા આત્મપ્રેમીને બોલાવતુ હોય છે

\*

\*

પડવા ન પાડે પ્રેમના  
 તે પ્રેમી નહિ પણ 'કામી' છે, તેથી  
 'દહ પ્રેમી' રાક્ષસોથી સુંદરી તો ફર હોય !

\*

સોળ વર્ષના જીવનતીરે હિલતા ,  
 યૌવનના ફડફડાટથી તે ફડફડતી હોય,  
 યૌવન-તોફાનથી તેના રવાડા નાચતા હોય,  
 મસ્તીમાં એણે દિલ ડાલતું હોય,  
 ત્યારે સુદરીએ સહચાર આપ્યો હોય !  
 પ્રેમના મોજાઓ પર વિહરી શકે,  
 પવિત્ર પ્રેમના મોજાઓ (Vibrations)  
 જે પી શકે,  
 અને પ્રેમી કાળે-સુદરી કાળે -  
 મહાસાગરના મહાભાગર વિધીને ય આવી  
 પોતાના હૈયામાં પ્રેમીને-સુદરીને પધરાવી શકે  
 તેવા બહાદુર વીરનો-મહુચાર એ આપે !

\*

\*

પુરુષ ને સ્ત્રી બન્નેની પ્રતાપી આત્મનીડાઓ  
 રમસાગરમાં રમશે થડે, એ છે મસાગર  
 આકર્ષક ગ્રાવિટાનો હોય એજ માથો મહુચાર !

\*

\*

સાચી સુદરી  
 કોમારવતને જરાબર બાળવી

કૌમારધર્મની પવિત્ર શિક્ષા પામી  
 કૌમાર અવસ્થામાજ સ સારની કળાએ શીખી-  
 કળામ્રવિષ્ણુ બનીને જ  
 સ સારમા-સહચારમા પ્રયાણ કરે ।

\*

\*

કેંચન જેવા તેના કૌમારમાથી  
 કળા ને નિર્મળતાની રાશની ફૂટતી હોય  
 ત્યારે અને  
 ત્યારે જ સ સારમા પગલા પાડવા એ હોડે

\*

\*

માતા પિતાનો વિનય  
 ને ગુરુ ગુરુણીનો વિનય શીખે,  
 શરીર, બુદ્ધિ ને આત્માનો વિકાસ કરે,  
 આદર્શ ગૃહકાર્યમા પાથ ચહોતુ

અનુભવજ્ઞાન —

રાધર્મ, દળર્મ, ખાડર્મ,  
 પાણી ભરતુ ને રેટીયો ચલાવવો  
 આ પાથે ચહોતુ સ્થૂલ ને સૂક્ષ્મ જ્ઞાન મેળવી  
 પછીજ સ સારમા ડગ ના ભરે ।

\*

\*

## એનું કીમાર

ત્યારે ઠહેલું મોકલે કે  
 ‘ હલકાઉ છું ઝીલનારો શોધ !  
 શીલ ને સૌદર્યથી ઉલરાઉ છું,  
 આકર્ષો ને નિર્મળતાથી વહી રહી છું,  
 સહચારી શોધ ! કેાઈ એવનસાથી શોધ ! ”  
 ત્યારેજ સુંદરી સહચાર શોધવા હોડે

\*

\*

રસ, ધોવન ને શક્તિનો ઉછાળો આવે,  
 અને રસસમાધિમા ધોવન ડાલતું હોય,  
 ત્યારેજ સુંદરી સહચાર આહે છે  
 ત્યારેજ એવનસાગર તરવાને એ પ્રયાણ કરે !  
 ત્યારેજ એવન-સુકાનીને સત્કારે !  
 ત્યારેજ એવન સુકાનીનુય સુકાન હાથ ધર  
 તે સાચી સુંદરી છે ।

\*

\*

## પાંખમા પાખ પરોવીને ઉડે

એવા ‘ એવનમિત્ર ’ ને સુંદરી જણે છે,



જેના માહચર્યાથી હૃદયીમા ઓર નૂર આવે,  
 મહુવાસથી હવનની પ્રતિપળ મગરૂનીમા જાય,  
 જહેની વિમળ હવનકળાની રોશનીમા ઉજો રહી  
 મીનો આત્મા સ્વર્ગીય સુખનો આલ્હાદ પામે,  
 અને જે મસારના હવનશેત્રે  
 માંડગતાથી નેપોલીયન જહેમ માજતો ફરે !  
 બરપૂર રમણતા ને યૌવનનો તનમનાટ હોય,  
 નિખાવમ દિલનો ને

હૃદયની પવિત્ર પ્રીતિવાળો હોય,  
 'શ્રીત્વ'ને પુરૂષત્વની નીચે ન ટળાવતા  
 જન્મેને મમાન કક્ષાએ જે સ્થાન આપે  
 એવા મસ્કારી વાતાવરણમા ઉછરેલા  
 તેજસ્વી ને તદુરસ્ત નરકેમરીને વરે સુદરી !

\*

\*

એવાજ 'હવનદોસ્ત' ને શ્રાવિકા આહે છે.  
 હૈયાની શમ્યામા 'દોસ્ત'ને પોદાડી,  
 'દોસ્ત'ના અતરમા આરામ શોધવા દોડે  
 તેજ હોય સાચી સુદરી શ્રાવિકા

#

\*

।

સ્ત્રીમાન વયના, સુરેખ ચહેરાના,  
વિશાળ છાતી ને ધાટીલા બદનવાળા,  
જેનારને ય જોમ ધીરે તેવા થીવનવાળા,  
લાલિત્ય ને પ્રતિભાવતા પુરૂષનેજ  
આદર્શ સુદરી પરણે !

\*

\*

જે નિરતઃ ભાવનાની પાખો પર ઠડતો હોય,  
'હૃદયચક્રિ'નો તોફાની મહાસાગર હોય,  
શુદ્ધિ ને ચાતુરીના બાહો ભર્યા હોય  
જેના મગજલાયામાં,  
કળા ને કૌશલ્યની ઝડે લ્યાથી પ્રેરણા !  
સિદ્ધાંતની ખાતર એ મહાસમાધિએ માધે,  
આદર્શની ખાતર જે મરી ખૂંડે,  
ને 'સીતલ' પ્રતિઆદર હોય જેના આત્મએ આતુમા  
એવા ઉદાર વીરપુરૂષને પરણે શ્રાવિષ્ઠા !

\*

\*

આયમતા ક્ષત્રતેજને પુનઃ ઉગાડતો, ને  
દિલ્લિલ્લમા ઘીપક ચેતાવતો જે,

વીચેના ઉછાગાયો સાગર ચો ધ્રુવવતો  
 ને 'મનુષ્યત્વ'ના મોલો ઉતાગનારો  
 'હૃદયદેવ' થવા પહેલા 'હૃદયની ગણી' ને  
 હૃદયમા માન સહિત પ્રતિષ્ઠા કરી  
 માનો 'હૃદયદેવ' બનવા  
 સ્વાભાવિક પ્રવૃત્તિ કરે  
 એવા 'આદર્શ' ના નો સુદરી મહુચાર કરે

\*

\*

જાહેના મહુચારથી એક બીજામા

જીવનભરની-જન્મોજન્મની નિભયતા રેડાય,  
 ગળા યમુના ચો સુદર સગમ થાય,  
 પરસ્પરની મહુત્વાકાંક્ષાઓ પોષાય,  
 દયાપાન નહિ, પણ 'ધર્માપાત્ર' દાપત્ય બને,  
 સ્વાત યનો આતશ જાહેનામા જલતો હોય,  
 સ્વાભિમાનની અમીરીનો માલીક હોય,  
 ને બીજાનું 'સ્વમાન' આત્મવશની કાજી હોય,  
 જેનામા, એવા પ્રતાપ ઝરવા,  
 નિલનદી, સુષુદર્શ, દીર્ઘદ્રષ્ટા ને વિવેકી,  
 ન્યાયી ને હસતા પુરુષને પરજો સુદરી

\*

\*

પુરુષ તો તે છે સુંદરીનો પતિ તે છે  
 કે જે પ્રસંગોના રંગ પારખે,  
 સનેગો પર સત્તા ચલાવે,  
 જગતની સાથે હોડ ખેલવાની શક્તિ ધરાવે,  
 ચેતન ! ચેતનતત્ત્વોથી ઇશ્વરજનો હોય,  
 અને સિદ્ધિઓ માટે આકાશમા વિહરે,  
 પાતાળને ફાટે, મૃત્યુને ખૂદી વળે,  
 ને કદમે કદમે 'જય' ના ડહા બબલવે !

આદર્શ સાવિત્રી

સુંદરીનો સહચાર જોજ કરી શકે કે  
 જેના બાહુઓ 'અખલા'ને બળ પીરે,  
 'અબળા'ને 'સબળા' બનાવે,  
 ભીરૂના વીર મરજે,  
 માચકના હાતા બનાવે,  
 'ઘેટી' પાળનારો સરવાડ નહિ  
 પણ 'સિંહણ'નો જે સહચાર સાધી શકે !  
 સહચારિણીના નિર્મળ ફેડ ને રસિકતા  
 જોનારી જેનામા ખૂલ્લી આજો હોય.

દાપત્યને 'દેવી' યોગ બનાવવાના  
 આવતા હોય ઉમળકા જેના અતરમા,  
 એક બીજની જ્યોતિના આધારે  
 'ઉડવાના' વિચારો સ્ફૂરતા હોય,  
 અને લેશમાત્ર કંટાળા વગર જીવવાનો  
 જવલત મુદ્રાલેખ ધારી જે 'જીવન' સાથે જીવે !  
 આકૃષ્ટતા કે બ્યાકૃષ્ટતા  
 જાહેના પ્રતાપી તેજને ઠારી શકે નહિ  
 ને નયનોમા સદાય રસની અખડ બરતી રાખી  
 મસારને-દાપત્યને રસમય બનાવવા  
 સુદરીની અખડ પવિત્ર દોસ્તી ઠારી શકે  
 તેવા રસેશ્વરને જ પરજો સાચી સુદરી !  
 એવાજ વીરને વરે આ વીરાગના !  
 એવા પુરૂષનેજ વરે આદર્શ શ્રાવિકા !

\*

\*

વીજળીના જેવો વેગીલો બની

સસારમા જે રેલાવે સર્વત્ર ચેતન વિજળી,  
 પ્રેમનો મહાસાગર બની  
 રેલાવે દાપત્યમા પ્રેમની રમગા !

ધર્માધતાના છાયડેથી થ ફર રહી

ન્હાતો ફરે જે વ્યાપકતાભરી

નેતિક્ક જીવનની નદીઓમાં,

અને ફેફ ફગ્તા આત્મસૌહર્યનો જે પૂજારી હોય,

ભાષા કરતા ' ભાવ 'નો ઉપાસક હોય,

બનાવટ કરતા કુદરતનો પ્રેમી હોય,

ફમથાની યાત્રિ કરતા

જે ખાનદાન ( noble ) યુદ્ધોનો રમિયો હોય

એવા જ્યોતિષધા જ્યોત્સ્વી આત્માના

સહચાર કરવાના ઠોઠ હોય માચી મુંદરીના !

~

~

એક બીજામાં જીવનભર પરોવાઈને

એક બીજાનું મધુર સૌહર્ય

પરસ્પરના દિલના આતશોને જૂઝાવે,

ને આદર્શોની જ્યોતિ જીવનમાં જગાવે

એવા દાપત્ય ' જીવવાના ' હોય

સાચી, આદર્શ મુંદરીના અભિલાષ !

~

~

મુંદરીની કુમારને જે સમજી શકે,

મુદ્રીના નિદોષ પ્રેમને પાગળો બલે,  
 મુદ્રીના મૌદર્યને હલકે હાથે ખીલવી શકે-  
 પવિત્રતાના વિશેષ ઓપ આપી શકે  
 અને શ્રીના મૌદર્યને

પવિત્ર વૃત્તિથી પૂજી જાણનારા  
 નિર્મળ ચરિત્ પુરૂષને જ મુદ્રી વાહે ■

પત્નિમતની ઠાઠી ઠાઠી વાતો કરનારા  
 પોપગેભાથી

જે પહેલા આદર્શ-એક પત્નિમતની  
 સંપૂર્ણ વફાદારી દર્શાવવાનો કોણ આપે,  
 પોતાને વિશ્વાસપૂર્વક  
 મૂકતવિહાર કરવા દેવાની અતરથી છૂટ આપે,  
 શ્રી એ માલીકીની ચીજ નહિ  
 પણ 'જીવનની ભાગીદાર' માનવાની  
 જે મકિય ગીતે ઉદારતા દર્શાવે,  
 અને એક જ 'જીવન હિન્દોલે-' રસમૂલે  
 મૂલવાના જેના અલિવાપ હોય  
 તેવા રસીક વર,-આદર્શ પુરૂષને મુદ્રી પરણે !

આત્માની લહેરે લહેરે લહેરવા  
 પોતાની ઈચ્છાથી પરણે ॥ પુરૂષને સુદરી,  
 પુરૂષની અણખીલી ઢળીઓ ઈથેડવા  
 સ સારમા સુદરીઓ મહ્યાર આપે છે !  
 તેથી જહેના આત્મામા ભયાં હોય અમૃતજન  
 અને સાચા સહ્યારની  
 જહેને સ પૂણ 'ગરજ' હોય  
 તેને જ વરે છે વરવા દોડે છે સાચી સુદરી !

\*

\*

નવલોહીવાળી અજબ સુદરી  
 એવન સહ્યારમાં નવલોહીને જ શોધે છે  
 તરૂણી, તરૂણ જ હૃદયને ઉપાસે છે  
 એવન આપુ જહેની સાથે વિતાવવાનું હોય,  
 અને જે પ્રેમના પ્રિયતમ થવાના હોય  
 તેના તન, મન, રૂપ, ગુણ, વય,  
 વિચાર, આદર્શો ને ભાવનાની સમાનતા તપાસે,  
 ધારીરિક, માનસિક, નૈતિક ને

આધ્યાત્મિક સામ્યતા નીરખે,  
 જાવિ 'અવનદોસ્ત'નું અતર ઓળખવા મથે,  
 તેના આદર્શ ને સિદ્ધાંતોને પારખે,



તહેના પ્રેમઉરના ઉડાણુ બરાબર માપે,  
‘શીને સાટે કેટલું સહી શકશે !’

તે ખારીકાઇથી નિરખે,

તહેના આત્માનું રસબૈકય પારખે

અને પોતાની અતરની ઉમિંજો

પોતાના હૃદયની ઉચ્ચ ભાવનાઓ

કેટકેટલી જીલીને તે ખીલવશે

તહેનું સૂક્ષ્મ અવલોકન કરી

અતોષ મળે તોજ સહકાર કરવા

આહે છે તે સુદરી

પોતાનીજ આત્મપસંદગીથી પરણે

તે શ્રાવિકા !

રેમણી એ વશ કરવાની વસ્તુ નથી

પણ સ્વભાવથીજ એ વશ થાય છે,

સ્નેહથીજ એનું સ્ત્રીત્વ પમાય,

પ્રેમથીજ એના આત્મા પર

પ્રેમનું સામ્રાજ્ય સ્થપાય છે,

એણે સમજનાર પુરૂષનેજ વરે સુદરી !

આવી ચતુર સુદરી

પ્રેતાત્મા આત્માના સતર્પણ માટે,  
ભાવિ સર્જનના આનંદ માટે જ પરણે !  
પરણવા ચાહે છે !

પ્રેતાત્મા ને પરના ઉદ્ધાર માટે  
ભાવિ રાષ્ટ્ર ને વિચિત્ર કલ્યાણ માટે  
આત્માના પુર વેલવથી,  
હૃદયની પૂણ સમ્મતિથી,  
ધોવન-ઉછાળાના 'ઠહેણ' થી જ  
શેઝ પુરૂષને  
મમામ્મા પરણવા ચાહે તે  
આદર્શ સુંદરી આદર્શ શ્રાવિક છે

સુંદરીના 'આહ'માંથી મહકારની વાગ્ધનાજાગે,  
લવનમ શ્રામમા પ્રવેશતા તે  
પુરૂષના શુદ્ધ સહચારને ચાહે !  
કારણ ?  
સસાર 'ને' નો છે,  
વેરામ્મ 'એક' નો હોય,

તેથી બે આત્માના સહવિહાર એ ॥ સસાર  
પુરૂષ એટલે પ્રાણ ને શક્તિ

સી એટલે શક્તિને તાલબદ્ધ-  
સક્રિય કરનારી પ્રેરણા

પ્રેરણા વિનાની શક્તિ સૂતી રહે,  
ને શક્તિ વિનાની પ્રેરણા પાગળી છે,  
તેથી બેનો-નરનારીનો સહચાર એ ॥ સસાર  
એક બીજાના સહચારેજ

સસાર સૌભાગ્યવતો છે

પરસ્પરના સહચારથી જ

જગતમા નરનારીઓ ભવી થકે છે !

\*

\*

સુદરીના 'બુદ્ધિ' સહચારથી  
પુરૂષના હૃદય-Will-ને પોપણ મળે,  
પુરૂષના 'શક્તિ' સહચારથી  
સીની બુદ્ધિમા Intellect-

સ્ફૂર્તિનું ચિન્તન થાય,

આમ એક બીજાના સહકારમા જ

વિશ્વનો વિકાસ છે

એક બીજાની પડખે ઉભા રહેતા જ

પરસ્પરની અપૂર્ણતાઓ પૂરાય છે!

સ્ત્રીનું જીવન એ કુદરતી મૈત્રી છે,  
 પણ 'વક્ષાદારમિત્ર' ને જ સમબલ્ય તેની મિષ્ટતા ।  
 પુરુષનું જીવન એ પરાક્રમની લીલા છે,  
 પણ પરાક્રમનું મૂળ તોએ માતાનું જ ઉદ્ભવ છે,  
 મૂળ વિનાના ચક્ર ને પાદકા ન હોય,  
 સ્ત્રી વિના પુરુષ કે સસાર ન હોય  
 જીવનસંગ્રામમાં બંનેને સહચાર જોઈએ ।  
 સસાર 'જીવનચિત્ર' માં બેના રંગો જોઈએ ।  
 વિવિધ જાતો વિનાની કળા અધૂરી છે,  
 નરનારીના સહચાર વગર સસાર સૂના છે  
 તેથી માનસ કલાએ સસારમાં બેય સચરે,  
 સમાન હક્કથી 'દોસ્તીદારે' જ વિચરે ।  
 એનું નામ સાચો સસાર  
 આદર્શ સુધીનો એજ હોય સાચો સહચાર ।

\*

»

એક બીજાના જગર એક બીજામાં મળે  
 ને ઠરે બેયની જીવંતી એ છે સાચો સહચાર ।  
 એ હોય શ્રાવિકાનો મનોહર સચાર ।

\*

મનુષ્યને જે હાથો છે

જે હાથ વિના તાળી ન પડે તેમજ

સસારના જે સ્થલો આ ને પુરૂષ છે

એક બીજાના સહચાર-યોગ વગર

મસારનું અસ્તિત્વ જ ન હોય !

તેથી નર ને નારીનું ભેદબુ

મનાતનકાળથી ભવે છે ને ભવશે

પ્રકૃતિના એ બન્ને પાસા છે

ઠપથદેવના સમયમા જન્મતા

મુગલીઆ-ભેડકાનાજ એ બેડા ॥ —

કુદરતે બેઉમા વિવિધ કળાઓ પૂરી છે

આ પુરૂષમા ભુદા ભુદા અનેરા રંગો બર્ધા છે !

“ નરને નારી વિના આશુ નથી,

ને નારીને ન-વિના આશ્રયે નહિ ”

એ કુદરતનો સનાતન સંદેશ ॥

એન્ધે બેયનો શુદ્ધ સહચાર

એજ સસારનો વિકાસ છે

પ્રકૃતિના જે દુઢડા નર ને નારી,

કુદરતના જે વલ્લો-વીરતા ને દયા

દયા વિનાની વીરતા ' કઠોર ' છે  
 ને વીરતા વિનાની દયા મરેલી છે  
 નગ્નમા વાંચું છે, નારીમા દયા તો  
 વીચું ને દયાનો યોગ  
 એ જ આ દ્રશ્યમાન દુનિયા !  
 નર ને નારીનો સહચાર  
 એ જ આ સસાર !

પુરૂષની દેવી સ્ત્રી બને, સ્ત્રીનો દેવ પુરૂષ  
 અ-યો-અન્યના પૂજન એ છે સનાતના પૂજન  
 બન્નેની આત્મીયતા આત્મકળીઓ પ્રફુલ્લાવતી  
 એ છે સસારના વિધાન  
 સુન્દરી એ પુરૂષાતનની માતા છે  
 પુરૂષ એ ' સત્ત્વ 'નો મહાક મૈત્રિક છે  
 સ્ત્રી મનારના પ્રારબ્ધ ઘટે છે,  
 પુરૂષ, એ ' એકલી સ્ત્રીએ ' અડધા અંગે  
 ઘટેલા અધુરા પ્રારબ્ધને  
 પૂરા કરવા પુરૂષાર્થે ફાગવે છે  
 બન્નેનો નિર્દોષ મહચાર એ છે સસાર, તેથી  
 એકની અવગણના એ સમારની અવગણના !

સ્ત્રીથી સસાર શીતળ છે  
 પુરૂષથી સસાર તેજવતો છે  
 ગરમી ને ઠંડી  
 કોને કોની વિના ચાહ્યું છે ?  
 એ શક્તિ Positive & Negative ના  
 સંયોગથી જ  
 જગતમાં વિજળી પ્રગટે છે  
 સ્ત્રીએ સહચાર આપવો  
 એ પ્રકૃતિનો અટલ પયગામ છે  
 પુરૂષે સહચારને શોભાવવો  
 એ માનવતાનું મહા લક્ષણ છે

✽

✽

એવા એ આત્માનો નિર્વિકાર મહાચાર  
 એનું નામ દિવ્ય લગ્ન  
 આદર્શ શ્રાવિકાના-સુંદરીના પુરૂષ સાથેના  
 લગ્ન એટલે દૂધ ને સાકરનું મિલન  
 અખંડ ને એક રસ નરનારીનું જીવન  
 સુવક સુવતિના પવિત્ર જોખનવતા  
 ગૌરવચાલી આત્માનું સહ-રમણ !

એ પ્રેમી પખીનું સહ-ઉડ્યન

એ આત્માનો સમન્વય એ છે લગ્ન  
એ આત્માને એક ઠરે તેવો પ્રેમ અગ્નિ તે લગ્ન  
નરની આખમા પ્રિયનું અમૃત હોય,  
નારીની ચક્ષુમા ' પ્રિયતમ ' બેઠા હોય,  
એ મટી એક ચણુ એ છે લગ્ન  
નરનારીની ઝગમગતી આત્મજ્યોત  
એક મળી રચાય દાપત્ય  
પરસ્પરના દિલમા ' એકત્વ 'નો સચાર થાય  
તેજ આદર્શ શ્રાવિકાના હોય ગાયા લગ્ન ।

\*

\*

સ્ત્રી ને પુરુષ

એક બીજામા એક બીજા નિરતર  
જોવાઈ જાય એ છે આદર્શ લગ્ન  
ને પરસ્પરમા જોવાઈ જવા છતાય  
બન્નેનું વ્યક્તિત્વ અખડ રહે ।  
નરનારીનો પ્રેમ વિહાર, તે છે સુંદર લગ્ન  
બન્નેની અપૂર્વતા પૂરાઈ બેઠીમા  
હિતરે ' અપૂર્વતા ' તે છે સાચું લગ્ન ।



સમારના આઠે પવિત્ર સ્નેહના સ્વગ ઉનારી  
કદયાણુ પથે પડવુ એ છે  
બન્નેના લગ્ન મતની મહા નિશા !

\*

આય લગ્નના ' આદ્ય ' મહાન છે  
પુત્ર ને મીનો અમૃતના આરે  
આદ્યુત મનમ તે છે આય લગ્ન  
એ પ્રેમ-પખીના જીવન યોગ,  
એ છે આદ્ય લગ્ન  
એક બીજના જીવન રત્ન  
એક બીજના જીવન કટોળામા રેડાય,  
એક બીજનો આત્મા  
એક બીજમા એકરમ થઈ રેલાય,  
એ છે પ્રેમવજ્રનુ સાચુ ગહમ્ય  
જીવનભરની પવિત્ર મધીની  
નિમલ નિગાની એ છે માત્રુ લગ્ન !

\*

\*

આદ્ય સુદરી-આવિડાના લગ્નને  
સમમતા સદ હોય,  
પ્રભુતાના સુકાન હોય,

પવિત્રતાના હલેસાઓ હોય,  
 ચોમેરથી સરલતાનો વાયરો વાય,  
 રસ સાગરમાં રમણ કરતા કગ્તા  
 દિવ્યતાને પામવાનું ચોક્કસ નેમનું ક્યેય હોય !

\*

\*

સૂઝ કરીને નુદરી-શ્યાવિકા  
 મોહના રમમહેલની રાણી નહિ  
 પણ પ્રેમ ઝુપડાની 'લેગણ' બનવા ઈન્છે  
 'પ્રમદેવ'નીજ રાણી બનવા ચાહે  
 લવનભર સ્નેહ સરિતામાં સ્નાન કરતા  
 ઈન્નત ભાવનાના આકાશમાં  
 વિચરવાના તહેના પ્રબળ અભિલાષ હોય !

\*

\*

‘સૂઝ’ એ નુદરીના લવનનો  
 મહાન આદહાદનો પ્રમગ છે  
 હોમાર અવરથામાથી મમાર પ્રવેશ  
 એ તેનો સૌથી મધુર દિવસ છે  
 હૃદયના ખાલી સિંહાસનનો  
 સ્વાભાવિક સ્વામી બને તેવા પૂતિને શોધી,

હેયામા પ્રતિજ્ઞા કરવાનું

એ જીવનનું મૌઘી મગજ ચોઘડીયું છે

\*

\*

એ 'લખ' એલે એક વખતનો ચોગ-

લખને 'મે' શબ્દ ન ઘટે

એનું એક ધવુ તે છે આય લખ

જન્મ એક વાર, મરણ એક વાર

ધર્મ એક છે, જીવન એક છે,

તેમ લ ન પણ હોય એક વાર !

ખીજ લખ એ સાચા લખ નહિ,

લખના 'લાવા' ની એ તે!

ઉડતી ધગધગતી લખ છે

ને પહેલા લખમા પ્રમતુ મિથન નહિ

તો તે લખ એ ગ્રધાતી માણે

બાધેલા બે ગ્રાણીનું ભેડાણ છે

ખીજ લખની લખમા લગશે તે

'આકર્ષો' ને બાળી નાખશે

પ્રમહિન લખો થશે ત્યા ત્યા

સસારની સુદરતા સળગી ઉઠશે ! તેથી

લગ્ન-આર્થ લગ્ન એક વાર હોય  
એકવાગ્ના લગ્નમા જ માયો પ્રેમ હોય

\*

\*

એક પતિને એક જ હોય પત્ની,  
એક પત્નીને એક હોય પતિ,  
પ્રેમીને હોય એક માત્ર પત્ની,  
શ્રીમદ્ગણેશ હોય બે પાશ્વ પૂતલો  
પ્રેમ જોગણેશ હોય એક આત્માશ્રમ પતિ,  
પ્રેમ યોગીને હોય એક જ પ્રેમ પાત્ર પત્ની

\*

\*

પ્રેમી કેવળ 'એક' એકનેજ દોસ્ત બનાવે  
પ્રેમ જોગણેશ 'એક'ની જ ઉપામના કરે.  
બીજા પતિ કે બીજી પત્નીની  
કલ્પનાય સાચા પ્રેમ-પ્રવાસીને કપાવે  
એકમાત્ર એકાગ્ર યત્ન  
પ્રેમના દાવે એક બીજા સર્વસ્વ હોમે,  
ને સર્વસ્વ મેળવે તે સાચો પ્રેમ-પ્રેમી !  
પ્રેમ યશમા લવનની આદુતી આપી

એક બીજના સુખ દુઃખ અને ઉત્તિ માટે  
એક બીજ મરી પડે તે છે માયુ પ્રેમી યુગલ !

\*

\*

સ્ત્રીના નિમલ સ્નેહને સમજે તે માથે પતિ,  
ને પુરૂષના પ્રેમને ઓળખે તે સાચી પત્ની

\*

\*

આવા બે પ્રેમી આત્માનું જોડાણ  
તે આદર્શ કાવ્ય  
પ્રભુના પામમા ઉતરણુ તે છે આદર્શ લગ્ન !

\*

\*

એ દ પતિના—

પતિ પત્નીના પ્રાણના સ્પર્શ તે છે લગ્ન  
રહેના-જડ પૂતળાના લગ્ન  
એ જ વામનાના કાયદેનરના અખાડા !  
એક બીજને આત્મદાન  
એ છે સાચા લગ્ન,  
રોમે રોમમાંથી નીતરે છે પ્રેમની નીચો  
એવા બે આત્માની શુદ્ધ સ્નેહ—  
સરિતાઓનો નગમ

તે છે આદર્શ લગ્ન !

જે પ્રેમીની પ્રેમજળથી ભાગ્યશી  
મિલનબોમ તે લગ્ન

\*

\*

Wife એટલે વસ્તુત Life

પત્ની એ પતિનું માથું જીવન છે  
પુરુષનું અડધું અગ તે સુદરી છે  
ને સુદરીનું અડધું અગ તે પુરુષ  
પુરુષ અપૂરો છે, સ્ત્રી અપૂર્ણ છે  
જેના સહચારથી ઘડાય એક ' મનુષ્યત્વ '

જેના સહચારથી રોપાય એક કલ્યાણ બીજ,  
જે જીવનના મયોગ  
તેનાથી રચાય સાચો સંસાર,  
એજ આદર્શ લગ્ન લગ્નની સફળતા !

\*

\*

પુરુષપરતી ઉન્નતિ ' ગ્રંથેષણા ' પરિતપંદી  
એજ પતિ પત્નીનો પગ્મ ધર્મ  
એ કહેવાય આદર્શ દાપત્ય !

૬

\*

પ્રેમને 'અવળ' આપે એનારા

એ વક્રદ્રષ્ટાઓ !

સુખને ! સ્નેહ એટલે વિષયવાનતા નથી હો !

પરંતુ નિર્મળી આત્મપ્રમ લ વના તે સ્નેહ  
પાપ તે પ્રેમ નહિ

પણ પુણ્ય તેજ નિમળ પ્રમ

શુદ્ધ રસથી ઉભરાતો તેજ પ્રમ

પ્રેમ તે કામ નહિ

ને જ્યાં કામ ત્યાં પ્રમનો પગલાયોય નથી

જ્યાં જ્યાં કામવિલાસ ॥ અખ્યા

ત્યાં ત્યાંથી પ્રેમના પાખાર !

મોહ ને સ્નેહ જુદા છે

સ્નેહ ચડાવે છે, મોહ ખાઈમા નાખે છે

સ્નેહ દેહવાસના નથી, આત્મભાવના ॥

મોહ સુડહા પ્રેમી છે-આત્મપ્રેમી નહિ

કામી ને રમીક જુદા છે

કામ ને રમ સિન્ન છે,

રસિકોમા લમ ન હોય, વિકાર ન હોય,

રસિકોએ લૂ, કામીઓ 'કામ' માં ઠપાય છે,

કામને રસાનદ તદન લિન્ન  
કામ કાળજાઓ કેરે છે  
રમાનદ હેયામા ગમની ગગા છાડે છે  
તેથી ન્યા ન્યા સાચો પ્રેમ  
ત્યા ન હોય મોહ કે કામવામના !  
પ્રેમમા પાશવી લીલા ન હોય  
પ્રેમ તો પવિત્રતાના બાગ ખોલવે  
એવા નિર્મલ પવિત્ર પ્રેમની  
જે પિપાસુ મુકરી તેજ સાચી આવિકા  
તેજ મુકર પ્રેમતત્વો અતનારી  
મુકર આવિકા !

\*

\*

મોહની મદિરાથી હૃદ રહી  
ગાયા દિવ્ય પ્રેમના પ્યાલાઓ પીએ  
ને એક ખીલને પાય તે પ્રેમી ! પ્રેમી !

\*

\*

દિવ્ય પ્રેમ એ ઘડી, બે ઘડીનો નયો નથી,  
કે દિવાનાઓના સ્વપ્ના નથી,  
પણ અતરની વીગડીમાથી



ઝરતો એ શાપિત મીઠો ઝરો છે  
 દેહ પ્રેમીઓ ! મને પામી શકે નહિ  
 આત્માએ આત્માના લગ્ન ત્યાં છે પ્રેમ !  
 આત્માએ આત્માને સહચાર તે છે લગ્ન !

\*

\*

દિલે દિલના દાન લેવા ને દેવા તે છે લગ્ન  
 રૂપનો મદ નહિ, શુષ્કનો ગર્વ નહિ  
 આત્માએ આત્માના તેજમા મળી જઇ  
 પતિના આદેશ પત્ની પ્રેમથી ઉઠાવે  
 પત્નીના દિવ્ય અભિનયો  
 પતિ હોયથી પૂરા કરે,  
 ને પરસ્પરની જીવનનીકા પરસ્પરને સોપાય  
 એ છે આદર્શ વન-માયો સહચાર  
 એ છે આવિકાનો ઉત્તમ મસાર

\*

લગ્ન એટલે બે પશુઓની તારૂવ લીલા નહિ  
 પણ સચમ ને ચીલના વાયુમા ઉભા રહી  
 ઉન્નત આદર્શો સિદ્ધ કરવા તે  
 બે આત્માનું-શ્રી પુરુષનું મહા પ્રયાણ તે લગ્ન

\*

.

,

\*

નર ને નારી બેયના દિલને  
 દેહનુ એકથ તે લગ્ન  
 બન્નેના લવનમા તેજોમય ઉષાનુ  
 પ્રાગટ્ય તે ॥ લગ્ન  
 રમણયો મારો આત્મ કલ્યાણમા  
 પ્રવેશવું એ તેનો એટ હેતુ  
 લવનમા પાવિત્ર્ય ને આનંદની  
 અમી વર્ષા વરસાવથી  
 તે લગ્નની સાચી દીક્ષા !

\* \* \*

આદર્શ લગ્નમા પ્રભ એ પહેલી ચીજ હોય  
 પ્રેમવિના એકતા નહિ  
 ને એકતા વિના 'લગ્ન' નહિ  
 આત્મ લગ્નની રમકુળમા એ  
 તેજ આચા પ્રેમ લગ્ન !

\* \* \*

એવો પ્રેમ જેના આત્માનો ખોરાક  
 ને પ્રેમ-એજ જેના લગ્ન છે તેજ  
 સુંદરીના સાચા લગ્ન  
 ધાર્મિક વિધિ નીચે કરેલા

પુતળા પુતળીના સાટા જે લગ્ન નહિ  
 પણ લગ્નના નેહનું કારણ છે  
 પ્રેમ વગરના લુપ્ત-સજગતા  
 સ સાર વનનો જે દઝાડતો વિહાર છે  
 જે આત્માને કચરી નાખનાર  
 કાયદેસર-કાસી-હોરી વચ્ચેનો નિવાસ ॥  
 તેથી પ્રેમ ! પ્રેમ ! ને પ્રેમ !  
 જેજ સાચા લગ્ન-આવિકાના મુખી લગ્ન !  
 જેજ જે આત્માનો સાચો યોગ હોય

\*

\*

આદ્ય મુદરી-આવિકા

આવા 'સ્નેહ લગ્ન' થી પુરૂષ માથે જોડાય  
 પોતાના સ્નેહને સત્કારી  
 સામેથી પ્રેમના પડઘા પાડે  
 તેવાજ પુરૂષને પરણવા દોડે  
 પ્રેમબીની નજરે પ્રેમને વધાવી  
 લગ્નમંડપમા પવિત્રતાની પ્રતિષ્ઠા કરીને  
 નિર્મળ પ્રેમી-આત્માને પરણે  
 સ્નેહના કટોરા પીએ ને પાય  
 ને પ્રિયવત્સુ અગ્ર યદ્ય જનને

પોતામા પ્રિયતમને સમાવવું જે તદ્દપે !  
 એ જ આદર્શ સુંદરી-આવિકા

આદર્શ આવિકા

એ દેવી બને, દેવાગના બને  
 પુરૂષની સાચી અર્ધાંગના બને !  
 દાસી નહિ પણ દોસ્ત છે સહાયક બને,  
 પુરૂષને ઉન્નત માર્ગે પ્રેરનારી  
 હવત પ્રેરક-શક્તિ બને  
 પુરૂષને કેવળ સુખ મગવડ આપનારી  
 સૌદર્યની જડ પુતલી નહિ,  
 પતિની વાસનાને સતોષનારી હાકણ નહિ,  
 ધરને માત્ર સાચવનારી ચાહરડી નહિ,  
 પણ સસારમા ઉત્તલ ભાવો જગાડનારી  
 પતિની સાચી ને પવિત્ર સહચરી બને,  
 એક પાખવાળા પુરૂષની બીજી પાખ બને,  
 પુરૂષના આદર્શમા ભાગ પડાવે  
 ને પોતાના આદર્શમા 'પતિ'ને શ્રદ્ધા જગાટે  
 એ જ સાચી સુંદરી-આદર્શ આવિકા

સંમાર એટલે પ્રેમ-રસ ફૂલવાડી  
 ફૂલ છોડને ઉજેશ્યે તેજ  
 ફૂલની મીઠી સોરલ પામશે !  
 સુંદરી ફૂલ છોડ વાવે છે  
 ને પુરૂષ તેમા મિચન કરે  
 એટલે પ્રેમની-રમની-ઠળાની ફૂલવાડી ખીલે,  
 ખીલીને સ સાગને મુગધી બતાવે !

\*

\*

સુંદરી ઘરને નહિ, પણ વન્ને પગ્લે,  
 ઘન કે રૂપમા ન મોહાય,  
 પણ શુષ્ક ને જ્ઞાનમા મોહાય,  
 ઘર કે વરની ખાતર નહિ  
 પણ પોતાની જાતની ખાતર પરણે  
 વામનાને નહિ પણ ઉન્નત આદ્યોને વરે  
 ભવન પથમા શુદ્ધ સહચાર  
 શોધવા ! સદ્ગુણી પુરૂષને પગ્લે  
 માત્ર ભૂતને રોટવા ઘડી આપવા કે  
 ચૂડલો જાળડ બહુબહુતો રાખવા  
 તે ગમે તેવા પુરૂષને ન પગ્લે ! રે નજ પરણે

૧

૧

સાચી શ્રાવિકાને પતિની પછી કરતા  
 ' હોસ્ત ' બનવાના કોડ હોય ।  
 ' હોસ્તી 'ના દાવે અર્પણની ભાવનાથી  
 સેવા કરી છૂટવાના મનોરથ હોય ।  
 પતિની દેવળ પગ દાખનારી ગુલામડી નહિ,  
 પણ પુરૂષને પ્રેમળા પાનારી હૃદય દેવી બને  
 પ્રેમના બહલામા પ્રેમ યાચે  
 પ્રેમના યાચક થઈને ચ,  
 પ્રેમીને-પુરૂષને પ્રેમની લિલા આપે,  
 સુદરીને પ્રેમ મેળવવા માટે  
 પ્રેમના જ દાન હોય, એવું મૌન સૂચવે ।  
 પ્રેમહિન પુરૂષો કદીય  
 સુદરીના પ્રેમને યાચી શક્યા છે ?  
 સુદરી પ્રેમી પુરૂષને પ્રેમને પરણે  
 કામીને નહિ રે ! કામીને નહિ ।  
 કામ, પ્રેમને શુ પારખે ?  
 કામી, શ્રાવિકાને-આદર્શ સુદરીને શુ મમતે ?  
 સ્નેહની હુ રૂ વિના ઓને કોણ છતી શક્યુ છે ?

પ્રેમી, પ્રેમીના ઘરને પાગળે,  
 સ્નેહીજ સ્નેહીના હૃદયને ગમળે  
 વસતની ખૂબીઓ ઠોકીલા જ મ્હાણે  
 પ્રેમના સરખતો પ્રેમી પુરૂષ જ પીછાણે !  
 જોવા પ્રેમીઓ છવન જળથી,  
 પરસ્પરને નિર્મળ પ્રેમના અભિષેક કરે  
 રમે જન્ને આત્મા પ્રમના જળમા,  
 ઉઠે જન્ને આત્મા પ્રમના આકાશમા,  
 ને સસારમા સ્વર્ગની ખુશીઓ લાવી,  
 સસારને સ્વયં સ્વર્ગમય બનાવે, તે શ્રાવિકા !

આદર્શ શ્રાવિકા

પુરૂષના વિજય પ્વજ મમી  
 વિશ્વને ચોમેરથી અજવાળતી  
 સુકુમારતા ને સરળતાની જો મૂર્તિ-  
 સુફરી, પુરૂષના ધોમ ધોમ ઉછાળા ' ભારતા  
 પૌરૂષનો મહ્યાર કરતી સન્નરે,  
 ને સ્ત્રીત્વને દીપાવે  
 સ્ત્રીને માત્ર પરણનાર તે પતિ નહિ,

પણ સ્ત્રીનો આત્મ વિકાસ કરી સતોષનાર  
તેજ પતિ

સ્ત્રીના રનેહનો પ્રત્યુત્તર પાઠવનાર,

તેજ સાચો આદર્શ પતિ !

ને પતિના પ્રેમી આતરને ઓળખી

એના પ્રેમનો પડથો પાઠતા પાઠતા

પતિના પ્રેમને દિવ્યતાનો રંગ આપનારી,

એજ આદર્શ-પત્ની સાચી સુંદરી શ્રાવિકા

\*

\*

એક બીજના આત્મસિદ્ધાસને,

એક બીજની પધરામણી, તે છે પ્રેમીયુગલ

\*

\*

આદર્શ સુંદરી, શ્રાવિકા,

પ્રેમબર્યા દિલાવર દીવની એ દામી છે

પતિના સસાર રથની સારથી છે

પતિના આદર્શ મહેલની એ રાણી છે

પતિના મુખ દુ ખની સહચારિણી છે

\*

\*

Sex love પર્યુપ્રેમ તહેના દામ્પત્યને

સ્પર્શ નહિ



કામચલાઉ જીવડું પ્રેમ ત્યા હોય નહિ,  
 વ્યવહારિક સગવડતાએ સાધેલો હોય  
 નહિ-સ્નેહ, પણ પરસ્પરનું સ્વાર્પણ  
 એ છે જી પુરૂષનો પ્રેમ !  
 નિહોય પ્રેમના આરે બેસી બેય,  
 મધુરતાની ' મીઠાણાની ' ઉડાવે તે છે  
 આદર્શ દામ્પત્ય !

\*

\*

સ્ત્રીનો આત્મા પતિમા વિરાજે

ને પતિનો આત્મા વસે પત્નીમા !

સુંદરીમા એક પતિવ્રતની પ્રતિજ્ઞા હોય

ને પુરૂષમા એક પત્નીવ્રતના તેજ તપતા હોય

સુંદરી રાણી બને તોજ પુરૂષ રાજા કહેવાય

શાવિકા દાસી બને તો પુરૂષ દામ કહેવાય

દામીને રાજાની હોસ્તી ન હોય

ગજ માર્ગ ને શુભામ માર્ગીના યોગ નજ થાય

તેથી સુંદરી મદાય પુરૂષના

રાજ મહેલની રમણી-રાણી બને

અને પુરુષ એ રમણીના રમણ વિલાસ,  
 ‘આત્મ વિલાસ’ને નમ્રભાવે મળ્યા આપતો  
 રહે ! એ જ રાતની ગમણી-રાણી,  
 એ જ સાચી સુદરી કે શ્રાવિકા—  
 પતિની નિમોશ્ય દામી બની જઈ સુદરી,  
 પતિની ગણી વવાનો હૃદય કદીજ ન ગુમાવે !

\*

\*

સ્ત્રી-પુરુષની શુદ્ધ સ્નેહ લીલા તે છે સસાર  
 પતિએ પત્નીમા, ને પત્નીએ પતિના હેયામા  
 ઉચ્ચ આદર્શો મહિત રમણ કરવું તે છે

આદર્શો મસાર

સ્ત્રી પુરુષની કવહ કલા તે છે મૃત્યુલોકની નારકી  
 ને પતિ પત્નીના બૃદ્ધ ‘ચોક્કા’  
 તે છે તુરુત ! જે તુરુત મમાત !

\*

\*

અન્યેઃ અન્યના હૃદય પરસ્પર મૃધાય  
 ને એક બીજાના આત્માના અમૃત

એક બીજા - શ્વાશાવિક ગેખાય !

તેવા - સુંદરી પુરૂષથી જોડાઈને-પરણીને  
પોતાને અને પતિને પવિત્રતાના પથે મેરે !

જીવનમાં પ્રસાતની નવવાણી ઉતારે !

હાપત્યમાં અનેરા પરિભળ પ્રગટાવે,

મૌજન્યના નીચી અતરને પખાળે,

શીલના તેજથી પતિની સાચી પત્ની બને,

ને સાચી પત્ની થતા પતિને આદર્શ પતિ

બનાવે !

હેવામાં બરેલા રમના કુપા કાલથી

પતિ અને પોતાની વચ્ચે રસની રેલ વહાવે,

પ્રિયજનની વફાદારી પ્રિયતમા બની

પ્રિયજનની વફાદારી મેળવે-વિકસાવે !

પતિદેવ બનાવતા ' પત્નીદેવી ' નું સ્થાન

નક્ષી કરે,

પ્રેમ, પવિત્રતા ને રસની લીલાથી

સ સારને સત્તર બનાવે !

અને સ્નેહીના સ્નેહની આરદ્રાપીઠ બની

પ્રેમીના પ્રેમમદિગ્ની દેવી થાય

એવા દેવ દેવીના નિવાસ તે સસાર

એવા મમારમા વગનાર તે પ્રાચ્યા દેવ દેવી !

\*

\*

આદર્શ સુંદરી-આવિકા એ  
પતિને રમવાની ટીંગણી ન હોય  
વાસનાને પોષનારી વસ્તુ ન હોય  
શ્રી એ માત્ર પુરૂષની શુભામયી, ગચ્છાયણ, કે  
'પટ્ટીદેવ (૧)ની એન્નેનુ રમકડુ નથી  
'પટ્ટી' ના ફવાળથી ગમે તેમ  
પાતાળમા ઠચરવાની ઝીજ નથી કે  
'મિથ્યાજિમાન' ના ગળારે ઉડતા કોઈ  
'હેવાન' ના હાથે

'શ્રીત્વ'નુ સદાય અપમાન  
આખી રહેનારી મૂડદાવ મહોડી નથી,  
ગર્વજેર દેખાડી શકાય તેણે એ  
ગૃહપ્રદર્શનનુ રંગીલુ-છળીલુ પ્રાણી નથી !  
કે પુરૂષની પ્રતિષ્ઠા ને  
સગવડો ભળવનાર તુચ્છ સાધન નથી,  
પરંતુ પુરૂષના મૃત જીવનમા  
અમૃત સંચિનારી એ જીવત ચક્તિ છે  
હેવાનીયતને ઠેકાણે લાવનારી

શાત ને સુશીલ શિક્ષીકા ॥  
 જીવન-જીતીના મીઠા સૂરથી  
 પુરૂષના પોરૂષને ઘડનારી સ્ત્રી-દેવી છે ।  
 નિર્મળા, સાત્ત્વિક સ્ત્રી મૌહર્યની કુમારથી  
 પુરૂષના કઠણ હેવાને કોમળ કરનારી,  
 પુરૂષના કઠોર કાળજીને, સુકોમળ બનાવી-  
 ઉજવણ રસ્તે દોરનારી સાચી સહચારિણી ॥

\*

\*

પુરૂષો ! ઓ નરુણા પુરૂષો !

સ્ત્રીને અપમાનશો ના ।

અપમાનશો તો

કુદરતના ભય કર અપમાન મહંવા બારે પડશે

સ્ત્રીને સત્કારશો તો

ત્હમારા પર સ્નેહની વૃદ્ધિ થશે

અતરથી વધાવશો તો

ઉભરાશે પ્રેમના પાતાળ જળ

સ્ત્રીની અવગણના નહિણે નહિણે કરી છે,

ત્હેના સસારમા આજ લાગી ॥

સીના લ્યા લ્યા પૂજન યાય ,  
ત્યા ત્યા સ્વર્ગના સોહાગ બે છે

\*

\*

સોહાગને ચાહશે તે સુદરીને સત્કારશે,  
સોહાગથી ભાગશે તે, સુદરીને અપમાનશે  
યત્ર નાયસ્તુ પૂજ્યતે, તત્ર ગમતે દેવતા  
લ્યા લ્યા સીઓના પૂજન યાય ॥  
ત્યા ત્યા દેવતાઓ આનંદથી રમે છે

\*

\*

જે ગૃહમા કલ્હોવ કરે છે,  
હમતી સુદરીઓ !  
સરકાર અને આનંદ મહી  
લ્યા ખીલતી સુદરીઓ !  
તે ધરમા ખૂબ રમણુ કરે છે,  
દેવ અને બહુ દેવીઓ  
લ્યા લ્યા સીના પૂજન યાય,  
ત્યા વરતે આનંદ વર્ષાઓ !

\*

\*

આદ્યં સુગી,

પોતે સદાય કિંટ, ને પતિને ઉડાવે

આત્મ નોદ્ય ને પવિત્રતાની પાખો પગ બેમાડી

રસભરી મુંઢર પ્રદેશે ઉતારે,

ને પુરૂષના પ્રાણમા

" ઉડયન 'નો ફેફસાટ જગાવે

૫

ઠરી ગયેલા પુરૂષાતનમા,

ચેતનની ચીનગારી લગાવે

પુરૂષના ધોવનને સુવતીનું ભેળન ઘડે,

રસની અજલીઓ હણ હણને,

સ્નેહના જૂલે જૂલાવી જૂવાવીને,

પુરૂષના ' નવજીવન ' પ્રગટાવે

પતિની પ્રેમાળ ' આત્મછાયા ' બની

આત્માને ઓર ઉજવવ બનાવે,

ને આત્મ મમર્પણ ને ભગ્નિના ફૂવારા

પરસ્પરના પ્રેમી ઉરમાથી

સ્વભાવત ઉડતા દેખાડે તે માચી મુંઢરી !

~

•

જ્યા પતિનું જીવન વિશુદ્ધ ને વિશાળ છે,

ત્યા પત્નીનું જીવન ધવિન ને પ્રેરક છે,  
ત્યા દાપત્યની મધુર પ્રશ્નને રૂટે છે,  
ત્યા સ્નેહ જીવનની વિસ્તરતી ઢળા છે

\*

\*

શ્રાવિકા પોતાનો આત્મા

નવ નવા સ્વરૂપે પતિમા પ્રગટતો જુએ,  
ને પતિ જીવનના મનસ રંગોથી,  
પત્નીના હૃદયમા પોતાનું હૃદય ચીતરે  
પરસ્પર એક બીજાને અંતરમા પધરાવી  
પરસ્પરના પૂજન કરે,  
એક બીજાની આસપાસ  
હૃદયમા અર્ધ ધરી પ્રેમ ફેલાવી રહે  
એટલે ? બેયના જીવનમા સૂધા સીંચાય,  
બેયના અંતરમા અમૃતના ખીપો ફેલાય  
પ્રેમદેવ સદેહે ઉતરી  
સ સાર પર કુકુમવણી પગલા પાડે  
ને સુહરીના-પુત્રેપના દાપત્ય પર  
આશીર્વાદ ઉતારે !

\*

\*



આદર્શ દેવતિને મન દિવ્યતાપૂર્ણ  
 'રમેદી જીવન' ને સ્વર્ગ જુદા નથી  
 નિમલ પ્રેમ ને પ્રજુતા લિન્ન નથી

\*

\*

આદર્શ સુદરી શ્રાવિકા  
 મોહરાણી નહિ પણ રસરાણી બને !  
 રસના છાંટણાથીજ પરસ્પરની વાસનાને ભગાવે !  
 એ દેવતિને પરસ્પરના સહવાસમા  
 કથી કે અમલ ન શકાય,  
 પણ માન અનુભવી શકાય,  
 તેણે દિવ્ય સુખ મળે  
 એ બન્નેના સુખ રસેષણાને આભારી છે  
 એ રમેષણા પર હોય સજ્જમની 'ઐક્ય'  
 તે સજ્જમની નીચે ધ્રુવવતો હોય રસનો સાગર

\*

\*

વૈનત હો કે પાનખર સ્વતુ,  
 સુખની છાયા હો કે દુઃખના તડકા,  
 બેયમા પરસ્પરનું અખંડ તાહસ્ય  
 સ્વાભાવિક વૃત્તિથી દેવાય,

તે આદર્શ મુગલ આદર્શ મુદ્રી  
એ છે શ્રાવિકાનો સખ્ય સસાર !

\*

\*

આદર્શ મુદ્રી-શ્રાવિકા મુગી ઘેટીની માદક  
પુરુષની પાછળ પાછળ અધતાથી દોગવાને બદલે  
મિહના માથમા સિહણનો પડકાર કરે  
મિહની સી સિહણ જ હોય  
પુરુષની સી ' ઘેટી ' ન હોય  
તેથી જયવતા પુરુષ-આદર્શ વીગની  
પત્ની માચી વિગાગના બને !

\*

\*

આદર્શ મુદ્રી શ્રાવિકા પોતાનું  
લવન મમર્ષી પુરુષના હૃદયને પામે  
પુરુષ સીને આદર્શ અર્પી મુદ્રીના અતરને મમરે  
સીના લવન સ્વપ્નો પીરજૂવક સાલણીખીલવે  
સીને કાંટો લાગે ત્યા પુરુષને પેટમા દુ જે  
પુરુષને પેટમા દુ જે ત્યા સીને રૂળ આવે  
એણે અખડ 'એલવ' તે છે આદર્શ મુદ્રી !

\*

\*

## આદર્શ આવી

પતિ પત્ની એક બીજાના હૃદય સાથે,  
 પોતાના હૈયાને વળખાવે સાકળે  
 પ્રેમની જ્યોતિ હરપળે પાવત્ર ને વિશુદ્ધ  
 નિસ્વાર્થતાથી નિર્મળ બનાવી ઝગમગાવે,  
 પત્ની, પતિને પડવા બચાવે, ઝીલે  
 ઉઠાવેવા દિલને દીલાસા વે,  
 પતિને ઉત્સાહ ને પ્રેરણાનું અમૃત પાચ,  
 પુત્રપના નખત લવનમા 'કુમાર'નું સિંચન કરે,  
 લવન-ચુદમા એ સારથી બને,  
 ગૃહ વ્યવહારમા મંત્રીની ગરજ સારે,  
 લોજન મમથે પ્રેમાળ 'માતા' સમી બને,  
 ને શયનમંદિરમા સારી, સુદર  
 ને પવિત્ર રસિક આદર્શ 'ગણા' બને  
 એના રણપણમા મોહના ઝેર નહિ,  
 યજ્ઞ ગમના અમૃત ભર્યા હોય  
 વિમળ ઉપની મૃતિમાથી એ  
 વિમળ ભાવોની આવિષ્કાર 'વિજ્ઞાનીની' હોય  
 તેજ સાચી મુંડરી ! આદર્શ આવિકા

સુંદરી, પ્રેમ ને સિદ્ધાંત જાતર' મધુ સહી હયે  
પણ અન્યાયપૂર્ણ વસ્તુ 'સહવા' જાતર  
સહતા બડ જમાવે

સહિષ્ણુ બનીને વધુ સુદર બને  
પણ ગમે તેણુ 'મહવા જાતર' સહી લઈ  
પોતાના 'શ્રીત્વ' ને હરગીજ ન લખવે !

\*

\*

પગથો આહવો જ પડે,  
ને પોતાને 'વહુ' ગણીને કૃપાની રાહે,  
નિભાવવી પડે એવા લખમા એ નજ નોડાય !

\*

\*

આદર્શ સુદરી અહોનિશ

પોતાના 'શ્રીત્વ' વ્યજિત્વને સમજે, આજખે,  
જે 'શ્રીત્વ' ને સોભાવવા પ્રતિપજ જ ખે  
અધઃશ્ચક્ષુ, વેવણી કે પેમણી ન બનતા  
પતિ આગળ પોતાનું સ્વમાન એ સાચવે  
પતિ આગળ પોતાના શ્રીત્વનું ગૌરવ જાળવે  
'શ્રીત્વ' ની અવહેલના, આદર્શ સુદરી

સાચી      કદાપી સાખી શકે નહિ ।

સ્ત્રીત્વનું      ન

આદર્શ સુદરી કદીય સહી શકે નહિ

એ અસહ્યતાનો વેગ

પ્રેમીને-પુરૂષને પ્રેમભરી શિક્ષા આપે,

અપમાનનો બદલો

સુદરી-આદર્શ આવિકા

સપૂર્ણ કદથી વસુલ કરે ।

એના હૃદયે શિક્ષામાય ચઢે ચક્ર પ્રેમ હોય

એના શુસ્ત્રમાય શુદ્ધ પ્રેમના આદવનો વાર્યા હોય।

\*

\*

ભદ્ર ભદ્ર પુરૂષોએ-પૃથ્વીઓએ

સ્ત્રી વિષેના અધમ બકાસા ઠરી

‘સ્ત્રીત્વ’ ને અપમાનવા ઠેરઠેર ચત્નો ઠર્યા છે,

સ્થળે સ્થળે ‘નકં’ની ખાણુ’ કહીને

પોતાને એ ખાણુના કોયલા તરીકે સિદ્ધ કર્યા છે

તેને પાઠા તેજસ્વી કરવા

અને પોતાના ‘સ્ત્રીત્વ’ ને ચમઠાવવા

આદર્શ સુદરી પ્રતિક્ષણ ઉધમ આદરે ।

અને બતાવે-સ્વીકારાવે કે —

રાખ્તની, ધર્મની, મમાજની,  
ભગ્ય સંસ્કૃતિની ' માતા ' એ મુંઢરી જ છે  
કેળવણી ને સંસ્કારની એ કુબેરસહારીણી છે  
વિશ્વ કલ્યાણની એજ ચાવી છે

મુધા વિહોણી સૃષ્ટિમા આવિકા જ માચી  
મુધા છે

સૃષ્ટિ વિકાસની સહાયક મહાદેવી તે  
મુંઢરી જ છે

આવિકા પૂજ્ય છે, પવિત્ર છે, પાવન-  
કારીણી છે

મુંઢરી અધારીઆ જગતની ચાહની છે  
યોગ્ય આવિકા વિનાનું જગત આપણું છે  
મુંઢરી વગર પુરૂષના ભાગ્ય ફૂટેલા છે  
આવિકા નેટણુ સમર્પણુ દુનિયામા કેાણ  
કરે છે ?

સમર્પણુનો મહિમા મુંઢર રીતેતે મહાણે છે  
સમારના લુખખા ' વન વગડાને '—

બળબળતા રણવગડાને

શાત બગીચામા ફેરવનારી એક જ એ દયાર  
મૂર્તિ આવિકા છે

\*

\*

આર્ય સાવેશ

મુદરીના પરિવર સારથન નેહ  
જેવું પ્રયત્ન વિન મોદ વિન્ય સનદ  
લહ થકે,

તે જ મુદરીને સાચો પત્નિ ધ્વજ્ય પતિ  
વિકાર નહિ, મેદ નહિ મ કન જેર નહિ  
પણ મુદરીને ભેના સાવેશને ભેના  
તેના પ્રિયતમન પાવેશની તૃપા લેને,  
ઉન્નત આશ્યોની ગાખી ધાય,  
નીતિમાન આખ ને દુરથ કેળવાય  
તે જ સાચો પતિ મુદરીને સાચો સકથારી

•

•

શુભ મામગ્ન મોતી તે મુદરી આર્ય સાવિકા  
સસરની મીની ધાયત્રી તે મુદરી  
સસાર એટલે સલાપ નહિ,  
કે ચોક્કની ફરજની જવાબ નહિ,  
સસાર એટલે વિલાસ કે વિકાર નહિ,  
પણ સસાર એટલે મુદરતામે સગમ !





પ્રતિપણે લવનનું નવ સર્જન એ છે

મુંદરીનો સસાર

સર્જનનો વિકાસ એ આદ્ય દાપત્યનો માર !

આદ્ય મુંદરી, સસારના ગ્રીષ્મમા તપે નહિ

ઢે શિશિરમા ઠરમાય નહિ

ભરતીમા છલકાય નહિ

ને ઓટમા ઓમરે નહિ,

તેના રસભર્યા કિનારા સઘાય પ્રખલ,

થાત છે

રસની ટહેરે ટહેરે ઉડતું તેનું લવન

સહા 'અભયતા'નો વાયરો પીતું હોય,

નિર્ભયતાના ખડક પર ઉભા રહી

સમારને પડકાર કરતું હોય,

ઝબ્બની મીઠી ઝરણીઓ ઝરાવતું હોય,

'આદ્ય' દાપત્યના હિમાલય પરથી વહીને

પૃથ્વીને પાવન કરતું હોય,

એ સચ્ચિદાનંદની પ્રફુલ્લિત કળાઓ

ખીલવતું હોય મુંદરીનું-આવિઝનું

સૌમ્ય લવન !

## આદ્ય મુદ્રી-આવિકા

પોતાની ચેતન્ય પ્રેરવી મધુરપથી  
 જગત-લવનના અર્જુને અર્જુમા  
 મધુરી મુગલિનુ મિચ્છન કરે,  
 કેમજ પ્રેમ સ્પર્શથી  
 સખત લોખંડની જ છરોને તોડે,  
 પવિત્રતા ને નિર્મળતાના પૂજનમા  
 પોતાનું સમગ્ર આમુખ્ય ખરચે,  
 રસ તરસ્યા જગત પ્રવાસીને  
 નિર્મળ રમ પાછને તૃપ્તિ આપે,  
 આદ્ય આવિકા

હાપત્યમા પરસ્પરના દોષો પી જઈને  
 અખંડ ને એક વસ મૈત્રી જાળવે  
 અમર્યાદા કે અતિ મર્યાદાથી પર રહી  
 'સ્તીત્વ'ના વિકાસમા મહામોલો હિરનો આપે,  
 'સ્તીત્વ'ની ખીલવટમા છુદગી હોમે,  
 સસારમા રહેવા છતા

વાસના મુની યોગિની બની

સસારી જનોને આદ્યો તરફ વાળે ।

યોવનને સયમથી મજબૂત નોતરે  
 યોવનને અધમ નહિ પણ પવિત્ર ધર્મ માને  
 મોહના આશુરી આક્રમણો આમે જૂલો, અને  
 સયમને જ યોવનનો સાથો ને સુરેખ  
 આદ્ય માને ।

•  
 ઇન્દ્રિયનિયંત્ર જે આદ્ય ગુરૂનો

મહામત્ર છે  
 વિશુદ્ધ સુવાની, અમરતા અને દિવ્યતા  
 જે આવિકાનું મગજ સ્વપ્ન છે  
 એના વાસના રહિત ગુલાબી આત્માના  
 સહચારથી પુરેપુરે ઓઝ ઠઠક મળે  
 શુદ્ધવતા ગુલાબની સૌરભથી  
 જગતની રેતલ શીઠલને ખૂબ પ્રફૂલ્લિત કરે ।  
 જવવત વ્યક્તિત્વ ને  
 જલજરમાન 'ઓત્પ' ના ચમકારથી  
 સ્વતંત્ર ને જીવ્ય મનાદશાથી જે  
 જગતના જીવનમા નવચેતનની ભરતી આવે,  
 અતરમા આશા, ઉદ્ધાસ ને તેજ મૂકે,

મનુષ્યોના વિચારને નવી દિશા દર્શાવે,  
 અને પોતાના નિર્દોષ પ્રેમની ભટ્ટીમાં  
 બધી અભેદતાઓને ભરત કરી  
 વળત મંત્રી કઠણતાને પણ પીગલાવે !  
 તે આદર્શ સુંદરી સાચી આવિકા

\*

\*

શુભ ને કલ્યાણના ધામસમુદ્ર  
 જેનું ગૃહ મંદિર છે, તે જ આદર્શ સુંદરી !

\*

\*

આદર્શ સુંદરી-આવિકાનો કોઈ શબ્દ  
 મોઢયું ને સુયમ ગહિત ન હોય,  
 સુંદરીનાં લવનની કોઈ પ્રવૃત્તિ  
 કળા ને હિલ્લલ ભાવ વિનાની ન હોય,  
 તેનું સૌંદર્ય ને શૂગાર, વિચાર ને વાણી  
 નૈતિક લવનના વિરોધી ન હોય,  
 આવિકાનું મોઢયું કે શૂગાર વિલામભાથો નહિ  
 પણ પવિત્રતાના વાતાવરણમાંથી જન્મે  
 શૂગાર કે ધરણી ગાઠાયી ન મળત  
 પણ અતરના પવિત્ર ઓછાયા

હેઠ પર પયરાઈ રહે તે જ સાચો શૂગાર !  
 સુંદર રીતે લવવાની ધગથ  
 તે જ સાચુ જોદ્ય  
 એવી મોદર્યવતી સુંદરી તે જ આદર્શ આવિકા

\*

\*

ફેશનના આછકલા વેડા આદર્શ સુંદરીને  
 ન છાજે,

વિલામપ્રિયના આદર્શ સુંદરીને ન ચોભે !  
 કપડાના રંગ ભેરગી ઠઠાંગ  
 ને ઘરેણાના પોદલા હેઠ પર લાલી  
 પોઠિયો ભનવાનુ સાચી આવિકાને નજ ગમે,  
 રંગીલો ' જોકળીઓ ' ઘઈને  
 લચક લચક ઘઈને વિચારવાનુ ન પાલવે,  
 રંગીલી છળીવી ઘઈને ફરવામા  
 આદર્શ સુંદરીનુ-આવિકાનુ માચુ બૂપણુ  
 ન હોય !

પણ આદર્શીયી રંગાયના અતર પર  
 પાવિ-ય ને શીલના પોષક  
 ચતુરાઈ ને લબ્યતાના પડછાયા સમા

ચોખ્ખા, સાફ, ને માદા  
 શુદ્ધ ખાદીના વસ્ત્રો મુદરીથી પહેરાય  
 જે વસ્ત્રો જોનારમા ને પહેરનારમા  
 સુધા, સુધા, નરી સુધાજ ભરે  
 ' સ્ત્રીત્વ ' મત્યે પુરુષોત્તુ માયુ નમાવે,  
 સાક્ષાત્ પવિત્રતાના દર્શન કરાવે  
 પવિત્ર્યના દર્શનથી સસારને ઠારે  
 મનુષ્યોના અતરની પવિત્રતાને જળવવા  
 જે વસ્ત્રો સદાય સફળતા વરે,  
 તે જ વસ્ત્રો સુદગી શરીર પર ધારે  
 દેશનની ફીગીયારીમા અત્માને કચરવા કરતા  
 નિર્મલ ને નિર્દોષ માદા ખાદીના વસ્ત્રો  
 સુંદરી સજે  
 સાદી ખાદીમા જ સાચી શ્રાવિકા દીપી ઉઠે ।

\*

\*

આદ્ય સુંદરી શ્રાવિકા તે  
 જન્મથી જ સુદગ અવતરી છે  
 તેની સુદરતામા એક પણ કૃત્રિમતાનું  
 આરોપણ  
 એ તેની સુદરતાને ભૂલ કરનાર છે ।

એ સ્વભાવથીજ રૂપમુંદરી છે  
 ચામડી માથેજ—અતર સાથેજ  
 ત્હેની મુંદરતા જડાયલી છે  
 ત્હેને બાહ્યરૂપના ચથેગ નકામા  
 ત્હેને સોના રૂપા હીરા મોતીના મોહ લાગે  
 તો સવા લાખના ૬૦ હજાર કરવા જેવું થાય  
 મુંદરીની મુંદરતા તેથી જ ખાય । રે બલકાય ।

\* \*

ટાપ ટીપના નાચણુવેડા કરતા

નમ્રતા ને નિર્દોષતાસૂચક  
 ઉપયોગ પૂરતા સાદા પરિધાનો મુંદરી સને ।  
 શ્રાવિકા સાદાઈમાજ મુંદરતા સમજે ।

\* \*

ભૂલકતા કપડા એ શ્રાવિકાની—

મુંદરીની ભાવનાને લાગેલો મદવાડ છે,  
 માદાઈ ને સોહાગ મીચતા સ્વચ્છ ને  
 મુંદર વસ્ત્રો તે ત્હેના આત્માના  
 લાલિત્ય-ભાવોસૂચક રંગો છે

\* \*

આવું સુદરી સદાય 'સાદાઈ'મા મુદરતા ચોધે,  
ચોગ્ય લાજ મર્યાદા જળવાય એવો પોપાક  
તે પહેરે ।

\*

\*

આવું સુદરી-આવિકા ઉચે ને ઉચે  
ઉદ્વેગમન કરનારી અપ્સરા હોય ।  
તેના લવનમા ચમક, બુદ્ધિની તિક્ષ્ણતા  
ને ચપળતા

Smartness wit & Shewdness હોય  
દેશનથી ' સુદર ' બનવાને બદલે  
એના હલન ચલનમાથી જ ' સુદગતા '   
જરતી હોય,

પવિત્રતા પથરાતી હોય,  
તેની બોલવાની શૈલીમા શીની  
સુકુમારતા હોય,

સાધા સરળ, સરમ છતા  
ખૂબ અસરકારક ને અર્થસૂચક હોય  
બોલેલા શબ્દોમા સુદર ગુણથી,



સુદરતા, નમ્રતા, તેજ, લાગણી ને રમ્ય હોય  
વાણીના કુલ શર વિધે

વાણીની મધુરતા સાલળનારને મધુર બનાવે,  
એની ચાલ, અંગના હાવભાવ,  
વાતચિત ને ઉઠવુ બેસવુ

સર્વમા હોય એક પ્રકારનો કળાભયો!  
યનગનાટ !

તેના સૂરમા ભરી હોય નિહોવ મોહકતા  
સુદરીનું સાચુ સૌદર્ય તે તેનું હૃદય છે  
એનું હૃદય એ જ સૌદર્યની ખાણ છે  
હૃદયને આદર્યોથી રંગી સૌદર્યને ખીલવે  
તે જ સાચી સુદરી છે

\*

\*

શ્રાવિકાનુ હેમું સદાય વમત રંગી હોય

તેના નિત્ય જીવનમા નૂતન-ગંગો ઉતરતા રહે,  
જીવનમા વમત બારે માસ ખીલી હોય,  
મુગધીઓ રાત દિન ત્યાથી પ્રગરતી હોય,  
ને જગતમા ને જીવનમા જે

‘ સુદરતા ’ની-નિર્મળતાની પગલો માડતી હોય  
તે આદર્શ સુદરી

\*

\*

આદર્શ સુદરીના અંગે અગમ્યાથી  
 વિષય વાસનાને પીઠ દેવાથી  
 જોજસનાં ફૂવારા ઉઠે છે,  
 જોજ તોંતુ સાચુ આદર્શ છે  
 મનોહર સુવાવર્યાનીએ આલ્હાદ પ્રેરતી રાણી છે  
 અત્મતત્ત્વની વર્ણના ફેરા  
 જીવનારી એ દિવ્ય ભૂમિકા ॥  
 મહત્વાકાંક્ષાની પાખ પર ઉડતું  
 નમ્ર હૃદયથી સ્હામાને વશ કરતું તોંતુ વદન છે  
 યૌવનના ભારથી જે કચરાતી નથી  
 કે યૌવનના જોશને  
 નમાતા અધ્યાત્મમા વેડફી નાંખતી નથી  
 તોંતુ જીવન વ્યવહારની અઠર દેહની  
 પ્રત્યેક ગતિમા  
 અસૌકિક ડાહન વ્યજ્ઞ યાય તે આલિકા  
 ધાથી સુદરી ' પાકશાસ્ત્ર 'મા નિપુણ હોય  
 વિવિધ પ્રકારની આરોગ્યવર્ધક અમલીઓ  
 બનાવવાની  
 તોંતુમા કળા ભરી હોય

મુંઠરી-આવિકાની સાચી ઢેળવણી  
 હોના આરિ-ય પાવિ-ય ભીત્વ અને  
 ગૌરવભર્યો આત્મા ઘટે,  
 આત્મામાં વિશેષ મધુરતા ભરે,  
 મૌનમાં મધુરતા ઉતારે,  
 પ્રસંગે પ્રસંગે તેમાં વિજળી ચમકાવે,  
 રસિકતાનો ભવન ધર્મ સમજાવે,  
 પહાડના જેવી મુસ્કલીઓ સામે નિહરતાથી  
 એકલા જૂજવાનો ઉત્સાહ રહે  
 ચૈતન્યહિન એક ઘરેડમાં ચાલવાને બદલે  
 સ્વતંત્ર ને ચૈતન્યભર્યા પથે પ્રેરે  
 ભવનમાં એક નહિ, બે નહિ  
 માન શૂભાર, વીરતા કે કંઈક રસ નહિ  
 પણ નવે રસનો સગમ કરાવે  
 તે મુદગની આદર્શ આવિકાની સાચી ઢેળવણી !

સ્વત્ર માનવતાનું ચૈતન્ય ત્યા ઉછળતું હોય,  
 તેની ભાવનાઓથી પુરૂષમા  
 ભાવનાભક્તિ ને કાર્યશક્તિની પ્રેરણા થાય  
 પુરૂષની ઈચ્છાનુસાર વાગનારી  
 પ્રામોદોદનની 'સૂરી' નેત્રુ દૃઢ્ય પશ્ચાદ્ જઈ  
 આદર્શ સુદરી-સ્વયંભૂ ઉભિઓ અનુભવે  
 ને લવનના મ્વત્ર ચૈતન્યથી-  
 આત્મવૈભવથી લવે તે સાચી શ્રાવિકા !

\*

\*

સુંદરીના લવન વિકાસ પરથી

દેશની મસ્કતિ રચાય,  
 એ મૂર્તિમત પ્રેરણામાથી  
 રાષ્ટ્રમા ચૈતન્યની સરિતાઓ વહે !  
 એની ભાવનાઓ પરથી  
 દેશનું ભાવી ઘડાય,  
 એના જ્ઞાન પરથી  
 દેશનું પુરૂષત્વ પોષાતું રહે !

\*

, \*

શ્રાવિકાના પત્નીભાવમા છલોછલ પ્રેરણા હોય,  
 માતૃભાવમા અકથ્ય હોય ને ઉમળકો હોય,  
 ભગીનીભાવમા પ્રકૃતિ પાગરી હોય,  
 ને સહચારભાવમા રસિકતા ખીલતી હોય !  
 સૌના જીવનમા સરસ રંગો પૂરે  
 ને પુરૂષની ભવ્ય ભાવનાઓની સહચરી  
 ને કાર્ય કરનારી દિવોબન સખી બને !

\*

\*

ગૃહશાન્ત્યની એ રાણી

મુંદરીના ગૃહિણી ભાવ ઉત્ત હોય,  
 તેજસ્વી ને ચેતનવતી ભાવનાઓ ઉછળે,  
 અભ્યમા મદને સ્થાને માર્દવતા દપકે,  
 અહેસામાથી ' ઉછાછળાપણુ ' ને બદલે

‘ શીતળતા ’ ઝરે,

સમારને સુષક ને વ્યવસ્થિત, પવિત્ર  
 ને ‘ દોડતો ’ બનાવવો એ તેના હોય ઉન્નત  
 ગૃહિણી અભિલાષ !

આદર્શ મુંદરી-શ્રાવિકા કેમજ છતા કઠણ હોય

મીઠી ને પ્રતાપી અબ્બવે તેવી હોય  
એની શીલજન્મ દદતા ને મદૂતા મદોના  
માયાનમાવે

ઉછળતી ભાવનાઓ અને  
તે ભાવનાને પાર ઉતારવાનું તેનામાં જળ હોય  
લોચનના પવિત્ર પ્રતાપ ને નિશ્ચલતા  
ભક્તભલા મહાવાળાના સામર્થ્યને પીગળાવે !  
એનું નિર્મળ ને તેજસ્વી હામ્ય  
પરમ યોદ્ધાના ગાત્રો ગળાવે !  
ત્હેની પવિત્ર દૃષ્ટિની અણીઓ  
અમગ્ન ધીના માનને છેદી અતરની  
આરપાર ઉતરે

અને શબ્દનો રણુકારો  
વાતાવરણમાં સભરતા, મધુરતા પ્રસરાવે,  
તે જ આદર્શ સુદરી-સાચી શ્રાવિકા

\*

\*

સુદરીની ભાવનાને સતોષ મળે,  
ત્હેની ઉમીઓને વેગ મળે,  
તેના વિચારને પ્રોત્સાહન પ્રાપ્ત થાય,  
તેના જીવનમાં 'સૌત્ર'નું ગૌરવ સ્થપાય

શ્રાવિકાના પત્નીભાવમા ઓહોછલ પ્રેરણા હોય,  
 માતૃભાવમા અકચ્ચ હોય ને ઉમળકે હોય,  
 ભગીનીભાવમા પ્રફુલ્લતા પાગરી હોય,  
 ને સહચારભાવમા રસિકતા ખીલતી હોય !  
 સૌના જીવનમા સરસ રંગો પૂરે  
 ને પુરૂષની લબ્ય ભાવનાઓની સહચરી  
 ને કાર્ય કરનારી દિલોગ્ગન સખી બને !

\*

\*

ગૃહરાબ્યની એ રાણી

સુદરીના ગૃહિણી ભાવ ઉન્નત હોય,  
 તેજસ્વી ને ચેતનવતી ભાવનાઓ ઉછળે,  
 આચમા મહને સ્થાને માર્દવતા ટપકે,  
 અહેરામાધી ' ઉછાછળાપણા ' ને બદલે

‘ સીતળતા ’ હરે,

સ સારને સુષક ને વ્યવસ્થિત, પવિત્ર  
 ને ‘ દોડતો ’ બનાવવો એ તેના હોય ઉન્નત  
 ગૃહિણી અભિલાષ !

આદર્શ સુદરી-શ્રાવિકા કેમળ છતા કઠણ હોય

મીઠી ને પ્રતાપી અબલે તેવી હોય  
 એની શીલજન્ય દહતા ને મૃદતા મહોના  
 માયા-નમાવે  
 ઉછળતી ભાવનાઓ અને  
 તે ભાવનાને પાર ઉતારવાનું તેનામાં જળ હોય  
 દોચનના પવિત્ર પ્રતાપ ને નિશ્ચલતા  
 ભલભલા મહાવાળાના સામર્થ્ય ને પીગળાવે !  
 એનું નિર્મળ ને તેજસ્વી હામ્ય  
 પશ્ચ યોદ્ધાના ગારો ગળાવે !  
 હોની પવિત્ર દૃષ્ટિની અણીઓ  
 ચમન્ન ધીના માનને છેદી અતરની  
 આરપાર ઉતરે  
 અને શબ્દનો રણકારો  
 વાતાવચ્છમા સભરતા, મધુરતા પ્રમરાવે,  
 તેજ આદ્ય મુદરી-સાચી શાવિડા

\*

\*

મુદરીની ભાવનાને મતોષ મળે,  
 હોની ઉમીઓને વેગ મળે,  
 તેના વિચારને પ્રોત્સાહન પ્રાપ્ત થાય,  
 તેના જીવનમાં 'સૌત્વ'નું ગૌરવ સ્થપાય



વિગર નહિ પણ રમ જરે છે  
 મોહ નહિ, વાત્સલ્ય વહે છે,  
 ‘ મહારા ’ માથી ‘ અમારા ’ મા ઉતરી  
 હાપત્યમા અખંડ Harmony એકથ સાધી,  
 રસ, યોવનને શક્તિથી સરપૂર,  
 અખંડ રસ સમાધિ નેવતા સેવતા  
 સમાર યાત્રામા પ્રયાણ આહરે,  
 Will & Intellect શક્તિ ને ભુદિના  
 મ યોગથી

આદર્શ પુરુષત્વ-આદર્શ સ્ત્રીત્વના યોગથી  
 જન્માવે આદર્શ પુત્ર રત્ન !  
 યોવનની તેજસ્વી શક્તિઓના ઉછાળા પા  
 અને એ શક્તિને ઠાણુમા લેવાનો  
 અદ્ભુત સયમ ફેળવી  
 એ આદર્શ સુગલ-પતિ પત્ની ‘ અખંડ ’  
 તપના અતે

તેજસ્વી મતાનની પ્રાપ્તિ કરી મમપે  
 દુનિયાને દેવારી ‘ નર ’ આપે ।  
 વર્ષે વર્ષે ‘ કચડા બચડા ’ અણુશલાઓ  
 પેદા કરવા કરતા

નવ નવ મહિને 'ઘેટા'ની મુવાવડો  
કરવા કમ્તા

આર વર્ષે એ એક 'સિદ્ધ'ને જન્માવે !

\*

\*

માટીના ઘડા જન્માવવામાય

આવડત-કળા ભેધએ !

તો 'મનુષ્યો' પમાવવાની

સુયોગ્યતા ને કળા સુદરી સાધે જ,

'વિષય' ખાતર પ્રજા પેદા કરવી

એ 'દામ્પત્ય'તુ મહા કલક છે

પણ દીધે કાળના પ્રહાર્યને નતે

સદ્ગુણના આરાધન રૂપી તપ તપીને

પ્રજા ખાતરજ માત્ર હોય સ યોગ-પ્રમશનીય !

એવું જ્યાં મમનય

ત્યાં જ મહાવીરો ને નેપોલીયનો

અવની પર અવતરી 'માતૃત્વ'ને નૂર

આપે છે !

સાચી શ્રાવિકા આ સુનો નિશ્ચિન

હૃદયમા ધારીને જ સસાર પધે પડે !

\*

\*

માતાપિતાના બધા મસ્કારો

શુભ્ર ને દોષો સત્તાનમા ઉતરે છે  
તેથી પોતાની જ ભૂમિકા શુદ્ધ કરી  
'વિશુદ્ધતા'ની મૂર્તિસમા દેવારી  
ધીર, વીર, ગજીર પુત્રો પેદા કરે  
તે આદર્શ સુદરી માચી આવિકા

~

~

આદર્શ સુદરી 'રમ' ને શક્તિની સમાધિમા

પોતાના હાપત્યને—હેરાયા મિવાય  
ચોખ્ખ ઉમરે, ને સપૂર્ણ શક્તિ  
પ્રાપ્ત કર્યા પહેલા

'માતા' બનવાના લક્ષણ 'લાવા' લખને  
પોતાના સૌંદર્યને વેડફે નહિ, યૌવનને  
નિસ્તેજ કરે નહિ,  
જીવનને અભડાવે નહિ,  
ખીલતા સ્ત્રીત્વને > મારે નહિ,  
એ તો આત્મ સૌંદર્યને 'સ્ત્રીત્વ'ની  
ગરવી જ્યોતિ નીચે

પુરય ભાવવાની ગયા-શીતળ ગયા વહાવતા,  
 પરસ્પરના મિત્રનથી મધુરતા પીતા પીતા  
 યૌવનને પવિત્રતાથી ભળવતા ભળવતા,  
 ચેતનશાલી સચમનો વાયરો પીતા પીતા,  
 'દાપત્ય' ને આનંદથી મ્હાલો !  
 યૌવનના હિલોળે હિલોળે ઉછડતા  
 યૌવનની દહેરે દહેરે ફરતા  
 યૌવનના ઝબક રા કગતા કગતા  
 જોના ઉદરમાંથી સીમ ને બીન્નો પાકી શકે,  
 મહાવીર ને ભુદો જન્મી શકે,  
 બ્રાહ્મણી ને ભરત અમકાસ કરે,  
 તિલક ને ગાંધી પેઢા ચાય,  
 પ્રતાપ ને શિવાજી ઉત્પન્ન ચાય,  
 નેપોલીયન ને ટોલસ્ટોયનો પ્રકાશ ચાય,  
 લેનીન ને મુસોલોની પ્રગટે,  
 કમાલપાશા ને અમાનુદલાખા અવતરે,  
 એ મુદ્રીનો સચાર ધન્ય છે  
 એ યાવિકાનુ ગણોધાન્ય ધન્ય છે !

હાનની જણુ તો બહુ જલ, કા હાતા કા શર,  
નહિ તો મ્હેજે વાજળી, મત સુમાવીશ નૂર  
એ સીએએ સમજવાનુ છે !

સુંપમશીલ તપસ્વીની એ આવિકા

Supernatural પુરુષોત્તમ જન્માવવ

‘આદર્શ સ્ત્રી’ બની રહે

‘મહાવીર’ ને પેદા કરવા એ ‘ત્રિશલા’ બને

‘કૃષ્ણ’ ને જન્માવવા એ ‘યશોદા’ બને

પોતાને ‘મનુષ્યત્વ’ ઘડનારી એરણુ માને !

‘મનુષ્યત્વ’ ની મૂર્તિઓ એ ઘડી બાણે

એવી નવનવા યુગના ‘માનવ’ ઘડનારી

એ મહાશક્તિ તે સાચી સુંદરી

આદર્શ આવિકા જ છે !

પુરુષના વીર્યથી સ્ત્રીની વેવ વધે,

સુંદરીના પયપાનથી ‘પુરુષત્વ’ નો વિકાસ થ

મેક પ્રજા પેદા કરે, બીજી પ્રજાનું ભાગ્ય ઘટે  
 છેરે છે પોતાના કેસરી-સિંહને  
 પોતાના સિંહણી-તેજના દૂધથી  
 દેવ્યતાના ધાવણુ તેજ ને પરાક્રમ પ્રગટાવે છે  
 પુત્ર પુત્રીને પેદા કરતા પહેલા

‘જવાબદારી’ અમણ

પુત્ર પુત્રીને પોતાના પ્રાણ ખરચી પોષે છે !  
 ભીમ ને ભીષ્મ, મહાવીર ને કૃષ્ણ સમા  
 શિશુઓના પારણા ઝલાવનારી એ માતા બને  
 ચતુર માતા ને પ્રતાપી દ્રૌપદી  
 અક્ષસ્વરૂપી આદી ને ચાણી સુવમા  
 સુભદ્રા ને ચંદનખાળા  
 હમયતિ કે જોન ઓફ આઈ જેવા સ્ત્રી રત્નો  
 આદર્શ સુંદરીની કુખમાંથી જ અવતરે  
 શ્રાવિકા એવા ન્તોની જ ખાણ હોય !

\*

\*

પુરૂષ એ કેવળ સંસારનો વેડીયો નથી,  
 કે ‘ગંગાનો ખાપ’ ઠહેવાજ માત્ર સંરક્ષયો નથી  
 સ્ત્રી એ ઘરની ‘ચાકરડી’ નથી

હે 'ગગા ગગી' ની મા જ થવા ઘડાણી ન  
 એ તો બને સખિના વિવિધ પાસા ॥  
 પરસ્પરને સલાયક એ જે સહિયો છે  
 બેયના સહચારથી સમારમા બિઝળી પેદા થ  
 બેયના યોગમાં દુનિયામાં 'લવ'

મનુષ્ય રૂપે જન્મે

એ 'લવ' મા 'લવન' ઉભરાય  
 તો જ એ જ તુ નહિ પણ મનુષ્યો બને  
 તો જ એ પુત્ર પુત્રીઓ ચેતનવતા સિદ્ધા બને  
 તો જ મુંદરીના દાપત્યનુ મીકુ ફળ

પાકયું કહેવાય,

તો જ આવિકાની-દાપત્યની કળા ખીલી કહેવાર

\*

\*

બ્રાજકનુ પ્રથમ દેવમદિર

એ માતાનુ-મુંદરીનુ મુખડુ છે  
 તેથી એ મુંદરીના ચહેરા પર નેટલુ  
 ચેતન ઉભરાય,

તેટલુંજ ચેતન તેના પુત્રમાં પ્રેરાયે  
 ગર્ભાવસ્થામાં માતાનુ જેવું માનસ હરે,

૧૫૪ માનમ મતાનોમા ઉતરશે  
 જેવા પુસ્તકોનુ વાચન કરવા માતા દોડશે  
 જેવા પુસ્તકો પુત્રોને વાચવા પ્રેરશે  
 માદશ ભાવનાઓ, ભાવો ને મુદ્દા વિચારો  
 સરકારી મનોદશા ને ચારિત્રનુ તેજ  
 માતામા જે હશે

૧૫૫ સતાનોમા ઉતરશે  
 જામા હશે તો જ 'હવાદા' મા આવશે.  
 પાતાના સરકારો જ 'જાળક' મા અવતરે છે  
 ત્યાં 'માતાની' 'ગીતભાતો' પરથી જ  
 સળકોનુ ભાવી 'અનુધ્યત્વ' વધાય છે  
 ત્યહ શક્તિઓના બી ત્યાંથી જ રોધાય છે  
 વાચ 'નેપોલીયન' ની સુસવાટા કરતી  
 ત્યરોને દોડતી હુઝારાઓને ડોલાવતી  
 મને આખા સુરોષને મૂળવનારી 'અમર  
 'દમ્પણ શક્તિ'

૧૫૬ માવનાર એની માતા-માતા જ છે  
 સોળ વર્ષની વયે

સારાય ક્રાંસ દેશની 'કમાન્ડર ઇન ચીફ' બની  
 દેશના સ્વાતંત્ર્યને નાદે વીરતાપૂર્વક 'કમાન્ડર  
 'જેન એફ આર્ક'



પુત્ર ને પુત્રી બન્નેને સમાન કક્ષાએ રાખે,  
 બન્નેમા 'સમાન ભાવ'નું આરોપણ કરે,  
 બન્નેમા 'ભાતૃ વાતૃત્ય' જગાવે,  
 તેમના જ્ઞાન ને બુદ્ધિ વિકસાવવા  
 ગત દિનના ઉત્તમગત્તે એવે  
 શરીરમા વિશેષ શક્તિ ને ચેતન્ય પ્રગટાવવા  
 બની શકે તેટલો સક્રિય હો । આપે,  
 પુત્રને શક્તિ અને ઔચત્તા પાડો આપે,  
 તેના માનસમા સ્વાતંત્ર્યના બીયાઓ રોપે,  
 સ્વાતંત્ર્યની જ બંધનાઓ જગાડે,  
 સખબાઓનો માથ કરતા રીખે,  
 અખબાઓને બાળ ધીંગવા પ્રદે,  
 પોતાના પગ ઉપર ઉભા રહેતા મીઠવી  
 જગતમા લ્પા લ્પા અન્યાય ને અન્યવસ્થા  
 પાખડ ને પાપોના પૂજ લાગ્યા હોય  
 તેની સામે 'જૂજવા' - જડવાની કવાયત આપે ।  
 મનુષ્યના હોએ 'ન્યાય'ની સ્થાપના કરવા પ્રેરે,  
 અને શુભામીયત સામે ગજના કરતા કરતા  
 શુભામીયતના પાયાઓ ખોદવાનું પડાવે,  
 એ જ આદ્ય મુંદરી માતા સાચી આવિકા

પુત્રીને એ માતા

ત્રેમના-મ્નેહના-પવિત્રતાના પીછા પાય

શાશ્વપણ ને આતુર્યની શિખામણો આપે

શીલ ને સચમનુ ગોન્વ સમજાવે,

પુરુષોને પ્રેરણા પાવાની ઢળા શીખવે

ધીન્જ ને મહનશીવતાનો રમ કેડી,

અન્યાય સામે ઉમતા દર્શાવવાનુ સમજાવી

તેનામા પ્રચંડ આશાવાદ પ્રેરે

ગૃહ બ્યવહારના કામજાજમા કેળવે ।

ભોજન ને પાણી તેના હાથથી તૈયાર કરાવે,

એના લવનમા માલો 'લવ' મૂકી

ગસ, ઢળા, ને ચેતનના છાદણા છાટી

પોતાના આત્માનુ બધુય અમૃત

પુત્રીમા સિચે તેજ આદશ સુદરી । શ્રાવિકા ।

\*

\*

આદશ સુદરી । માચી શ્રાવિકા

સુવાળા, કુમળા, બાળકોને નુદર રીતે ઢળવે,

હળવા હાથે બાળકના લવન ઘડે,

કોમળતાપૂર્વક તેમા નવનવા નગો પુરા

ભૂખી રહીને બાળકોને પોષે

દુ ખ વડીને મતાનોને જ્ઞાનમમૃદ્ધ બનાવે  
મ ત્વિક રહી બાળકને 'ચારિત્ર' થી ચમકાવે  
બાળકને તેની પાસેથી ખસવાનું મન ન થાય,  
એલું વાત્સલ્ય એના અતર ઉલગાનું હોય  
એવા સ્નેહથી બાળકની જે પાથી શિક્ષિકા બને,  
'પુત્રપુત્રી' ની તર્ક શબ્દો પૂછ પછો ખીલે,  
એજ જેના માતૃત્વની મહા આશા હોય  
પુત્રપુત્રીઓને સુકર મસ્કારવતા, મહાચારી,  
બનાવવા એજ જેના માતૃત્વના અભિલાષ હોય  
તે જ આદ્ય મુદરી એ જ માથી માતા !

\*

\*

આદ્ય શ્રાવિકાનું

માયુ નર ને હીર

તેના મતાનોમા ઉતરે જ

તેના જીવનનું સમસ્ત તેજ

પુત્રપુત્રીઓમા સોજે કળાએ તપી રહે,

એ જ હોય તેનું શ્રાવ્ય માતૃત્વ !

\*

\*

એ સુદરી આદર્શ શ્રાવિકા

શીલ ને મૌલાઅની તેજસ્વી પ્રતિમા છે,  
શક્તિ ને આહમમા ધકેલનારી એ મુગી  
ગજન છે

એનો આત્મા ભાવનાશાળી  
એનું શુભન ભાવનાશાળી  
એનું માતૃત્વ ભાવના મહોરતો આપે છે,  
એનું 'શીન્વ' 'ભાવના કૃણ' પકાવનારી  
વેલ છે

\*

સુંદરીનું-આદર્શ શ્રાવિકાનું

શુભન એ મીઠી વીરડી જેવું છે  
પ્રતિપળે નવીનતાના મધુર નીર વહાવવા,  
એ તેની સુદર પ્રકૃતિ છે  
મ ગળ સ્મિતથી એ સૌને નમાવે,  
મૃદુ હાથે 'મનુષ્યો' ના શુભનને જગાડે,  
અધકારમાંથી પ્રકાશમાં લઈ જાય,  
નિદ્રામાંથી જગાડી ચેતનમાં દોરી જાય,

એ અબળા નહિ પણ સદાય 'સબળા' હોય,  
સ + બળા જે અનંત શક્તિવતી હોય,  
ક્રમાયલા બદનની ને

મજબૂત મનની એ સ્ત્રી હોય,  
તદુસ્ત-વિશેષ તદુસ્ત શરીર નિત્ય બનાવી  
તેમા આત્મ સૌંદર્યની શીતળતાને જાળવે  
ત્રી સુલભ કસરતથી સૌંદર્યને ખીલવે  
આત્માના સૌંદર્યને તરવ ચિતનરૂપી માનસિક  
વ્યાયામથી વિકસાવે

ને દેહ સૌંદર્યને 'ગૃહ વ્યાયામ'થી ખીલાવે !  
સુદરી માને કે ખરે સૌંદર્ય અદરનું બીતરનું છે,  
બહારનું નહિ, દાખલીપમા નહિ  
કેળવાયલા મગજ ને મન્દારી (વ્યભાચી જ-  
ક્રમાયના બદન ને નિર્માત્રી મગજમાંથી જ-  
ચરેરાપર સૌંદર્યનો પ્રકાશ અબહુલ છે  
સુદરી એવા સૌંદર્યને જ જ ખે છે

\*

\*

**આદ્ય શ્રાવિકા-**

સુદરી પવિત્ર સૌંદર્યની સાથે 'બળા'ને હાથ ધરે

એનું શીયળ લૂટાના  
 બ્રહ્માડના પાયાઓ ડગમગે,  
 શ્રાવિકાના કરના કંકણો  
 અનેક કામીઓના કાળજા કંપાવે,  
 એના હાથની ચૂકીઓ  
 અનેક વિપત્તી મહોના માથા રમી શકે,  
 પોતાના 'સ્રોત્વ' ના અપમાનમાં  
 ચક્રવર્તિનાય એ તાજ ટોલાવી શકે  
 ઇંદ્રોના ઇંદ્રાસનો ટોલાવવાની શક્તિ-  
 તેના, 'મતીત્વ' ની ખુમારી-આખોમાં  
 બેઠી હોય

સામ્રાજ્યોને મૂળવડાની તાકાદ  
 એ નુદરીના એક આશુમાય બરી હોય !  
 સુદરીમાં કોઈ કોઈ વાર પ્રગટતા શોય આગળ  
 મહાપુરુષોનેય પોતા કગળા પડે છે । । ।

જોની વેણી હટના મહાભાગ્યો ગ્યાય,  
 ને ચીર ઉતારતા દુરમેત્રોના ધમખાણ મચે  
 એ 'સ્રોત્વ' ના ગોરવથી ગાજતી  
 ને ઇવનના નૂરથી ઇવતી તેજ આદ્ય નુદરી !

એ બાજવાન સાચી શ્રાવિકાની ચમુખા

‘મતીત્વ’ ની જ્વલત રોશની છે

‘શીલમત્ર’ તેના આત્માપર કોતરાયલો છે !

નીતિબળ તેના પગલે પગલામા છે

નયનબાણો, પાખડીના પાખડને છેની

પાખડીની ‘પુરુષ મૂર્તિઓ’ મરજે છે

પાશવીજનોને ય પ્રભુપથે પ્રેરે છે

એ ગરજેમતીઓ અનેક હગમગતા ગહ

નેમીઓને સુમાર્જે મોક્ષપથે પ્રેરે છે

ને મમગ્ત સસારના અલુએ અલુમા

નિમળી જાડી સસારને નિર્મળો બનાવે છે

\*

\*

સુદૃઢ જીવન માત્ર હોય

પવિત્રતા ભરી આનંદ લીલા,

તેનું જીવન માત્ર છે ચેતનના કુવારા !

મયમ ને રસના ઝરણાઓ ઝરતા હોય

પ્રભૂતાના ત્યાગી સબળાય છે લલુકારા !

\*

\*

ગુમે તેવી વિષમ સ્થિતિનાય

આદર્શ મુદરી-ધાવિકા આશાવાદને હારતી  
નહિ

એના અતઃમાથી ' આસ્થા ' એમરતી નથી  
એ સુખ હુ ખમા સમતોલતા કેળવે,  
સુખમા નચે નહિ હુ ખમી હરે નહિ  
સુખને મેવી સુખનો ખીજને લાગ આપે,  
હુ ખને સહી ખીજનો લાર ઉતારે !  
હુ ખને સુખ કેવળ ખનાવી સુખના મીને  
લાગીયા ખનાવે,

તેજ આદર્શ મુદરી-સાચી ધાવિકા છે !

•

•

આદર્શ ધાવિકા-એ વીરાગના

' ભય ' શબ્દને ય એળખતી નથી  
પૃથ્વીના પ્રારબ્ધ પડનારી એ માતા  
' ભય 'ને એળખે જ શાની !

એના અતરના આરે આરે

' નિર્ભયતા ' નિર્ભયતાની ઘેરી છાયડી છે !





‘પ્રેમ ને ત્યાગ’ જે તેની સહચારીણીઓ હોય,  
‘સ્વાર્થ’નું ઉન્દુ ઉન્દુ લોહી તેનામાં  
ફેરવતું હોય,

ને પ્રેમની ઠડી લહરીઓ અતરમાં બેઠી હોય  
તે શુદ્ધ પ્રેમના વાયરામાં વિચરતા વિચરતા  
‘અર્પણ’નો-બોગનો મહિમા લાણી  
અર્પણની અતોષિક મીઠાશ જે આપે !  
જીવનમાં કળાનું વિવિધ કોનર કામ કરી  
આત્મામાં દિવ્ય લાવણ્યને પ્રતિબિંબ રેડે !  
તે જ સાચી મુદ્રી આદર્શ ધ્યાવિમ છે

\*

\*

મુદ્રીની માનવવાદી મહાત્મ્ય વચન જેવી

તપેલાને છાયડી આપે,

બળેલાને શીતળતા આપે,

પ્રેમ નરસ્યા સસારને પ્રમત્તા પાન કરાવે,

ને પવિત્રતાના દર્શનથી

માનવ સમૂહને પવિત્રતાની મહા પ્યાસ જગાડે,

ચાહેલા પ્રવાસીને આરામ આપી માલે,

માર્ગ બતાવે,

ને ચૃષ્ટિમા મુખ ને શાતિના  
માનવના ને પવિત્રતાના પાયાઓ  
ધરખવા જે મુગી મુગી પ્રેન્તા ઠરે  
તે આદર્શ આવિકા ।

ગુલાબી યૌવનથી ભરના તેના

ચમકતા ચહેના પર પ્રભુનો કંઠે સ્પર્શ ભેઈ  
તેની પાને શયતાન આવતા ચથરે ।

પવિત્રતાનું મૂર્તિમત્ત ગમળીયત્વ  
તેની કંઠાણુ મુદ્રા પર પથરાયુ હોય  
જે ભેળેને મડતા 'પનુઓ'ય મુધરે ।  
દેવ મહિમના ધૂપદાનની મુગધી જેવો  
મુદરીનો મીઠો સ્વભાવ

મમારમા સર્વત્ર મૌરભ પ્રમરાવે

તેનો સુદૃઢ ને નુવાળો સ્વભાવ

સવત્ર સુધા છોળો હિછ જે

ને ચદન ધોધ જેમ ચૃષ્ટિને તે

ચદનની મુગધથી ખૂબ મલન બનાવે

તે માની આવિકા આદર્શ મુંદરી ।

ધૂપદાનીની મુગધી ફરથી જ લેવાય  
સ્પર્શવા જઈએ તો દાઝી મરાય ।

\*

૭

સુહરી એ સ્પર્શવા જેવી વસ્તુ નથી  
ફરથી જ એની મુગધી પમાય  
નિર્દોષ જીને જ લાલિકાની સુદરતા પીવાય  
'વાસના ત્યાગી' થીજ તેની પવિત્રતા  
સમજી શકાય

\*

\*

આદર્શ શ્રાવિકા

ગાય ત્યારે સ્વર્ગને અહીં ઉતારે,  
તેના મધુર ઠહમથી મધુરનાની ગગા વહે  
એક એક શબ્દ ઓતાના હૃદય નાદને હવાવે,  
અઢેક લયની લહરી સાલજનારમા ગુલિની  
અણઅણાટી લાવે,

એ ગાય ત્યારે વસતની દોકોલા યાદ આવે,  
હૃદયમા રસ ને પવિત્રતાનુ મિચન ઠરે,  
અતરમા પોટેવા દેવને કળાથી જગાડે,  
'દેવ' ને દૈવત્વ । ફેરવવાને પ્રેરણા કરે ।

\*

\*

સૃષ્ટિનુ સમસ્ત શબ્દ માધુર્યનુ અરણ્ય

સુદગીના કંઠમા ભર્યું હોય,

સૃષ્ટિના સૂતેલા ચેતનને જગાડનાર

તરવ તેના અવાજમા ઉભરાતું હોય

એના લવકારમા નિદ્રોપતાનુ તાન હોય,

ને ત્રી મહાજ કામજનાના મેઘ વરમતા દેખાય

એ આવિકાના કંઠમાથી-

એના દેહ મદિરમાથી આત્મ દેવનો રણકાર  
નીકળે

આત્મ દેવની સુવાસના, શબ્દો દ્વારા નીતરે

ને 'શ્રીત્વ'ના ગૌરવની

પુનઃ પ્રતિષ્ઠા કરવાના ચોધરીયા વાગતા

મહાજાય !

•

•

આદર્શ સુંદરી, આવિકાના શબ્દો એ  
શબ્દો નહિ

પણ કાવ્યમય લાગણીનો પ્રવાહ છે

પ્રેમ ને માધુર્ય પવિત્રતા ને શ્રીત્વની

એ વહેલી ચગા છે

એના પ્રેમની ધન આકાશ ને પાનાળ સુવી દેવાય  
માધુર્યના મોઝાઓ જમીન આસમાનને એક કરે,

પવિત્રતાના ફૂવારા ને

સીતવની ગેશની ચોમેઝ કળદ્રુપતા સચગમે

ને મુગીસતા અને ઢળાની પીંછીથી

જગતના જીવન પર રંગીલુ ચિત્રામણુ કરે,

તે મુંઢરી !

\*

\*

સુદીના સ્નેહને ડોઝ દેશ કાળના જ ધન નથી

મુંઢરીના ચારિત્રને ડોઝ નમાવી ચ-તું નથી

\*

\*

સુમારની એ માધુરી ! મુંઢરી ! શાવિકા

રસ પ્રભુતામા તેતુ નિત્ય ‘ગનણુ’ હોય

સ્નેહ સરિતાને ઝાઠે એ સમાગ્ યોગીનીના

‘દાપત્ય’ ની કુપડી જ ધાર્મ હોય

વહેતા નીચ પીઈ સરિતા મ

મતોષના સમુદ્રમા સદાયે

તૃપ્તાના હૈયેને ખાટી મૂકે,  
 પ્રકૃતિ સાથે અવિરત જગ જેલીને,  
 પ્રકૃતિને પોતાની કરે-છતી ત્યે ।  
 આપત્તિઓ કે અતગયેને હસતા વદને ભેટે ।  
 ને આશાનો વાવટો ફરકાવતા ફરકાવતા  
 વિચારમા ને ભવનમા 'કમવ્યતા' ને ઉતારે  
 તે આદર્શ મુદ્રી સાચી આવિકા ।

\*

\*

સુઆગ્રામી હુ ખના બાવળીયા કાપી  
 મુખના ગુલાબો પાવવાજ  
 મુદ્રીઓ જગમા જન્મી છે  
 કલ્પેશ ઠાસની ઠરણને હાકી  
 નિર્મળ હાસ્ય ને પવિત્રતાની મઙ્ગિતાઓ  
 વહાવવાજ આવિકાઓ મમા મા ઉતરી છે

\*

\*

ઓ મુદ્રી ! પ્રત્યેક મુદ્રીને પ્રશ્ન છે  
 અ સાગમા તું કેટલા કેટલા મુદ્રા બાળો સરભા ?  
 આવિકા ! પ્રશ્નનો જવાબ અતરને આપજે !

આદર્શ શ્રાવિકા-મુદગી

એ પ્રત્યેક યુગના નવ યુગની

નવી અદ્ભૂત શ્રી બને,

નવા જમાનામાં પોતાનું ' નવજીવન ' ઘડે

એની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિ પાછળ

નૂતન સ્વપ્ન દર્શનનું પ્રેરણા બળ હોય,

એના દરેક વિચારો પાછળ

શાનુ વાચનનો અભ્યાસ હોય,

નૂતન કથાણુ સૃષ્ટિ સરજવાનો

એ પરિશ્રમ કરે

માનવ સમાજને લક્ષ્મીનો આદર્શ આપવા

એ છૂટથી પોતાની શક્તિઓ ખરચે,

કેઈની ખાત- ગુલામી જીવન જીવવા માટે

પોતાની સ્વાધીનતા, મુદગી ન ખૂણે,

પોતાના નિર્મળ સ્વાત યની આટે આવનારને

એ માનવ વિકાસનો વિરોધક માને !

ખોટી વિચાર-મરણી, ખોટી માન મોટાઈ કે

કુતરીઓને ખોળી-ધરેટની ગુલામી મુદગી

ન જ મેવે

આત્મ ઘાતકે રીત



પોતાના આત્મ મોહ્યને ધાવિકા ન ચીમળાવે  
મૃત્યુ-‘ રૂઢન ’ના છાણાના કૌશલ્યને  
ફર કરે ।

શેવાનુ ‘ પાપ ’ એ હરગિજ ન સેવે,  
મુંદરી તો પોતાના લવનમાથી-  
લવનની મુદર સ્વતંત્ર લોટીઓ દોરી આનદથી  
અમૃત નિર્દોષ મોહિની પ્રમારતા લવે ને ખીલે

\* \*

આદર્શ મુંદરીના-આવિનના હાથમા

નિમજ્જ ડત્તવ્યની ચાતુરી હોય,  
એની લલમા મીઠાય ને વાણી સ્વયમ હોય,  
‘ વસ્તુ ’ નો વિવેક કરવાની તેના અતન્મ  
કળા છે

‘ વિચાર શક્તિ, ’ તેની બુદ્ધિને હરનિય  
ચમકાવે છે

એના કટિપદે સદાય ડટ્યાણુ માગે તરવરે ॥  
મગજમા જોજસ્વી કટપનાના લયો બહાર  
પડ્યા ॥

\* \*

દિવ્ય આત્મ મોહયના દેવજ,

આદ્ય નુદગીના જીવન વ્યવહાર- ૧૬ ૫૨

દરેકતા હોય

સાત્ત્વિક મ પત્તિની ચક્રવર્તિની જની અમાનમા  
સાત્ત્વિકતાની તહાણીએ આવિડા ઠગતી હોય,  
અમૃતના અલિપેડ કંતુ હોય તેનું મીડું હાસ્ય  
અન્ન ભાવનાની ચેતનની મીઠીએ એ ચક્રતી હોય  
અનુભવના મહ તેની સમાજ નીડા ૫૨ દરેક  
મયમના મુજનથી એ મુદગી આગળ  
ધપતી હોય ।

આવિકા દિવ્યતાના વામમા દોરતી હોય ।

\*

\*

જીવન આપનાર માટે નુદગી જીવન હોમે,  
જીવન મહુવાની માટે પ્રાપ્તિ જીવન મનપે ।  
એના પ્રેમમા વિકાસનો સ્પર્શ નહિ,  
કે મોહની ગધ નથી,  
પણ વિકાસનો સ્પર્શ યતા પહેલા  
મત્સ્યને સ્વતંત્રવાનુ મહાન જગ ઉછળે છે

\*

\*

પ્રિયતમની વફાદાર સો તેજ આદ્ય આવિકા છે,  
ને પ્રિયતમને વફાદાર જનાવે તેજ  
સાચી મુદગી છે

પોતાના આત્મ મોહને આવિકા ન ચીમળાવે  
મૃત્યુ-‘ રૂઢન ’ના છાણાના કૌશલ્યને  
દૂર કરે !

રોવાતુ ‘ પાપ ’ એ હરજિજ ન મેવે,  
સુદરી તો પોતાના જીવનમાવી-  
જીવનની સુદર સ્વતંત્ર હો ટીઓ દોરી આનંદથી  
અદ્ભૂત નિદોષ મોહિની પ્રમારતા જીવે ને ખીલે

\*

\*

આદર્શ સુદરીના-આવિગના હાથમા

નિર્મળ ઠતવ્યની આતુરી હોય,  
એની જીભમા મીઠાશ ને વાણી મયમ હોય,  
‘ વસ્તુ ’નો વિવેક કરવાની તેના અતરમા  
કળા છે

‘ વિચાર શક્તિ, ’ તેની બુદ્ધિને હૃન્નિશ  
અમકાવે છે

એના દ્રષ્ટિપત્રે મહાય કલ્યાણ માગો તરવરે છે  
મગજમા ઝોજસ્વી કલ્પનાના ભર્યા ભંડાર  
પડ્યા છે

\*

\*

દિવ્ય આત્મ નૌદયના દેવજ,

આદ્ય મુદરીના જીવન વ્યવહાર-મદ પડ  
રેડતા હોય

સાત્ત્વિક મપત્તિની ચક્રવર્તિની જની મસાગમા  
માતિવકતાની વહાણીઓ ધાવિડા કરતી હોય,  
અમૃતના અભિષેક ઠરતુ હોય તેનું મીઠું હાસ્ય  
ઉચ્ચ ભાવનાથી ચેતનની મીઠીએ એ ચડતી હોય  
અનુગમના મદ તેની મમાર નીચા પર દરદરે  
સયમના મુકાનથી એ મુદરી આગળ  
ધપતી હોય !

ધાવિડા દિ યતાના વાનમા દોડતી હોય !

\*

\*

જીવન આપનાર માટે મુદરી જીવન હોમે,  
જીવન સહવારી માટે ધાવિડા જીવન મુમર્પ !  
એના પ્રમમા વિકાગનો સ્પર્શ નહિ,  
દે મોહની ગધ નથી,

પણ વિકારનો સ્પર્શ યતા પડેલા  
મત્યુને મહારવાનું મહાન જાગ ઉછળે છે

\*

પ્રિયતમની વક્ષદાર ઓ તેજ આદ્ય ધાવિડા છે,  
ને પ્રિયતમને વક્ષદાર જનાવે તેજ  
સાચી મુદરી છે

\*

સુદરીની આત્મનું કુલમાથી હટતી તોરબ  
 પુરુષની પ્રકૃતિ પર ચરેલા એરને ઉતારે,  
 હૈયાને હળવા, રસાલ બનાવે !  
 ત્હેના બ્યર્થ ભુસ્થાને શાત ઠરે,  
 શબ્દોથી પ્રોત્માહનનું નવજીવન પાલ,  
 સાદા સ્વચ્છ જીવનમા સતુષ્ટ રહીને-  
 પુરુષનેય તેમા વમાવી સતોષના અમૃત પાઈ  
 ગૃહને નોહાવતી તે સાચી જૂહીછી બને  
 ભર્તાનું બહુમાન સાચવના સાચવતા  
 ‘મહા દેવી’ નું પદ પોતે પામે તે સુદરી  
 તેજ માથી આવિકા છે !

\*

\*

પુરુષ ને સ્ત્રી એક બીજાને માચવે  
 પુરુષ સન્દાર ન બને, સ્ત્રી નેવિકા નહિ,  
 પણ બન્ને સાચા મિત્રો બને !  
 એક બીજાના ધમ, શરીર, ને નીતિની ગ્રહા ઠરે  
 ને એક બીજાના સસ્પરે  
 પ્રકૃતવતાથી, ખીલવે તે આદર્શ દાપત્ય !

\*

\*

સુંદરીને-ગ્રાવિકાને પોતાની જવાબદારીનું

ભાન હોય,

ગૃહવ્યવસ્થાનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન હોય,

એક ઊભાઓની પવિત્ર વાહનાઓ ને

શબ્દોને પારખે,

પરદપરની આશા ને ભાવનામાં ભાગ લે,

તે આદર્શ સુદરી તે આદર્શ પત્ની

\*

\*

સાચી સુદરી દિલ પુલ્લુ રાખી

નર્વદેશીય જીવન જીવવામાં દહેજત માને

પ્રતિપણે વધારે ને વધારે સંસ્કારી બને

બહેમમાંથી વિજ્ઞાનમાં પ્રવેશે

અગમચેતી ને વ્યવહારિકતાને જીવનમાં

જાગૃત રાખે,

સાતુગીથી ભવભાગ આણક્યોને પાણી ભરાવે

અને મહાન આદર્શો રચી

તેને પાઠ પાડવાનું જાળ કેળવે,

પોતાના માનસિક વાતાવરણના

અધ્યાય દેરફારોની પ્રમાણિત નોંધ એ રાખે

ચિત્તપર સપૂજા ઢાળુ ધરાવી  
 ઈન્દ્રિયો પર ' આધિપત્ય ' જમાવે અને  
 લાવમાઓને ભક્ત કરવાની અભિ જવતી ગણે  
 તે જ આદર્શ મુદરી માચી શ્રાવિકા છે

### આદર્શ શ્રાવિકા

જ્ઞાન, ધ્યાન, ને અન્યામની નપૂજા તપશ્ચર્યા કરે,  
 મનમા શાંતિનું સામ્રાજ્ય મચાવે  
 હાથમા કૃતબ્યની ઉમતા ધારે,  
 હિલમા આશ્ચર્યોનો આતશ પ્રતાવે,  
 વિવેકપૂર્વક જીવનવ્યવહાર ચલાવે  
 યોગ્ય પરંતુ વિચારપૂર્વક ભોવવાની ટેવ ગળી  
 ઝોનું ' ઈન્દ્રિય ' આહુત્ય ને કરવું એ તેનો  
 પડોપકાર હોય

અજ્ઞાનીને જ્ઞાન તરફ દોગ્ધા  
 એ શ્રાવિકાના પરોપકારનો પહેલો પાઠ છે  
 ખાવા પીવા માટે ' જીવન ' નહિ  
 પણ ' જીવન ' માટે ' ખાવા પીવા ' નું તે  
 સમજે છે

પૈમાને માટે જીવન નહિ પણ  
 જીવન માટે ' પૈમા ' માને છે  
 આત્માના ગુણોનો એ મહાત્મ વિચાર કરે છે,  
 જીતગ્ના ચેતનની શક્તિઓ સ્તુતિ કરે છે  
 અને સર્વ જીવોને ' જાત્મજન સર્વ મુદ્દેનુ '  
 પોતાની સમાન ગણે છે તે આચી આચિકા છે

\*

\*

આદર્શ નુકરી લોભ કે સ્વાર્થને વિમાર,  
 હાન ને પગમાર્થને પ્રતિદિન વિકસાવે,  
 શ્રદ્ધા ને વિનેકધી દગ્ગેક વસ્તુના માપ કરે  
 અને પોતાના આત્માની  
 અનંત શક્તિપદ મઆન્મા મજામ જેવે !  
 મનના વ્યાપાન્ને કલે કલે પવિત્રતાના નાદે  
 ચિત્તની તગ્ગોને શાંતિનો પાઠ આપે  
 વાણી, વિચાર ને વર્તનમા  
 સ્તીત્વને ગૌરવ મળે તેવી તેજસ્વીતા ને  
 મધુરતા મેલે,  
 સ્વચ્છતા ને પવિત્રતાના રંગો ઉતારે,  
 ' જ્ઞાનશુદ્ધિ 'ની ઉપામના કરે !



દુશ્મનની અરુચન કરે !

ન 'અનિવરન' તુ ખટન કરે !

'વિદ' નુમના હલ્લવૃદ્ધના હાથડે બેને

અને પેનાનું ને પનું કિત નિખવ

તેના બદા ને આનંદ અનુ બહુજ

મુકમદર્યા બને

બને દુકેદ શ્રી મારમા મ્વાત મના

બીયા ડાપે !

શ્રીઓના મનમા નવનવીન ઉન્નત અલિલા

બાઓ ઉત્પન કરે,

પુરુષનો રાજસિદ્ધ સ્વભાવ

બે પી મેરીમી મીડો, માત્વિક બને,

ઉચ્ચા પીથાના બેદ દાળી

પુરુષો માથે 'સમાનપાલ' જો બાહે !

પોતે ન સમજે ત્યા

આવડતનો મિથ્યા હબ મુદરી ન કરે !

'૧' 'મ્હાર' તેજ 'સાર' ભૂલી

'સાર' તેજ 'મ્હાર' ગણવાનુ ગૌરવ મેળવે

તેજ બાહરું મુદરી સાચી માવિકા છે

મૃતના વિચારોને લાવનાઓને જ

ધર્મ ધર્મના ણીયા માની

વિચારોને વિશુદ્ધ રાખવા સદાય

એ સાત્વિક ને નિર્દોષ આહાર કરે છે

રાજ્યની ને તામ્રની ભવભાવ જન્મભાવનાર

તામ્રમીક ભોજન નહિ પસંદ

જાળ, બુદ્ધિ ને સાત્વિકતાવર્ધક

નિર્દોષ, સાત્વિક એ ભોજન કરે,

ચિત્ત શુદ્ધિ વિના જ્ઞાન નથી,

તેથી ચિત્તને શુદ્ધ રાખવા એ કાજીજી રાખે છે

અને વાસના ત્યાગમા જ માચી મુનિ માની

જીવનની મહી મહા વામનાઓને કમશ-

ઓછી કરે છે

તે સાચી મુદ્દની આદ્ય શ્રાવિકા

\*

\*

શ્રાવિકા એ દેશ

એક દેશ, નમાજ કે ઢાળની શ્રી નથી,

એ તો સદાય અવન્વીન છે

મવ પ્રદેશી એ રાણી છે

સર્વે નમાજમા એનો અવતાર છે  
 એનો ઝળખાર બધાને આજે  
 પડુ કોઈથી એ બાંધતી નથી  
 જગતને સ્પર્શ કરે છે  
 છતાં તે અતગ્ધી, સૌથી અસ્પર્શ ગ્હે છે  
 એ બધાને ભેદે છે, કોઈથી ભેદાતી નથી  
 ઠમજ મની કોમગ છતાં વજ્રથીય હજાતી નથી  
 જીવનમાં લજ્જના ધામ હોય છતાં  
 કોઈથી ગી જાય તેથી તે પોતી નથી  
 એના મહિમામાં મનુષ્ય મુમસ્ત, સુશીલ  
 ને ઉન્નત બને છે  
 ગુહ ને પવિત્ર મનોદયાને મો પાવન કરે છે  
 એ બોલે ત્યારે મનુષ્યોમા  
 ચેતન ને ઉત્સાહ રેડાય છે,  
 એ મોન હોય ત્યારે પણ  
 તેના મૌમ્ય કાન્તિવાન ચહેનામાંથી  
 ચેતનના ચમકારા-ચેતનના સંદેશ અલગાય છે

\*

\*

સુંદરીનું નિર્મળ ચારિત્ર

એ જ સુંદરીનું માયુ જીવન છે

આવિઘ્ની નિદોષ મનોદના

એ જ આવિકાનો પવિત્ર ઇનિહામ છે

\*

\*

- ૧ કૂલની પાખડીવી ચે ડોનળાગી હેત્ય, હતા  
તેતુ સ્ત્રીત્વ નાની કારત્રી લવાળાઓમા  
ઢવનવત પ્રજાગી રહે,  
કસોટીના પત્થર પર તેતુ 'સુહૃત્વ'  
નોએ સો ટચનો રજ આપે  
શુભનમા 'સ્ત્રીત્વ' ને પ્રતિ રણ જળખા યા કરે  
૨ કન્માયલા 'સ્ત્રીત્વ' ને નવપ વવિત્ર દરવા  
જે અહોનિગ લાવના બાવે,  
કાર્ય પ્રદેશે 'સ્ત્રીત્વ' ને ઢમીને ઠત્વ ન જાનાવે,  
તે જ આદર્શ સુહૃદી નાચી આવિત્ર

\*

\*

સંપૂર્ણ ઇચ્છાશક્તિ (Will) પૂર્વક

- ૧ 'સતીત્વ' ના અચતા ઓઢવાવી  
અમિ તેને-મુદરીને પ્રલજી શકતો નથી  
લાવયો તેને લગથાવી શકતી નથી,  
દારૂણ દુખના દારૂ તેને પી ની શકતા નથી

આદર્શ ધ્યાનિકા દયાની દેવી હોય

અનુકંપા જોના અતરમા છવોછવ ભરી હોય  
જગતના દુ ખી જનોને બોધ એ પીગળતી હોય  
અદરની આડતા તેને 'દાન' તરફ દોરતી હોય  
એ દાન કરે દયાપાત્રોને—

દયા પાત્રોનેય 'દાને શ્રી' બનાવવા  
રોટલાના દુકડાઓ નાખી નાખીને  
સદાય ક જાગ સ્થિતીમાં

દયાપાત્રોને 'હીશુજી' ગણવા તે નજ આડે  
દયાપાત્રોને સદાય 'પાગડી' દયાપર  
જીવવાની સ્થિતિમાં રાખવાનું 'પાપ'  
તે ન જ નેરે ।

તેથી સુદગીની દયા, દયાપાત્રને આગળ ધપાવે  
ઉન્નતિના માર્ગ પર વાળે  
તેને ચોખ્ખું નસ્તાપ દોરી ભય ને  
પ્રામાણિક 'જીદગી'થી આ જીવિખ  
અવાવવાનું શીખવે ।

આદર્શ સુહરીના શબ્દજોષમા

‘ નિરાશા ’ ને સ્થાન નથી

‘ પાખડ ’ના પડછાયાનો સ્પર્શ નથી

‘ શુભામ ’ લવનની ઠપ્પનાય નથી

એ તો સદાય આશાભરી સુહરી

પુણ્ય ને પવિત્રતાના પ્રતિબિંબ સમી સુહરી

સ્વર્ગ ન બાગવુ ઉઠવુ પખી તે આવિઝા !

\*

\*

હિંઆ શબ્દનેય તે ॥

મનોરાજ્યમાથી હેશવટા મળેલા હોય

મન, વચન, ને કાયાથી કોઈનેય

દુ ખ ન દેવાના હોય તેને ‘ અભિગ્રહ ’

ઠપટ દે માયા

દગા દે ચૂગલી

અમત્ય ભાપણુ દે નિદાના દૈત્યોને

તેના આદર્શ લવને હણ્યા હોય,

પોતાનુ ને પરનુ ભવુ કરવુ

એ જ સુહરીની-આવિકાની-સુહર ‘ધૂન’ હોય

\*

\*

યૌવન સુવલ ઉત્સાહ, જવલત યુદ્ધિખજ,

પ્રખર આત્માવાદ, ગગનવિહારીપણું ને

તદ્વચની ઋણુતાના મુદરીમા દર્શન થાય

આત્મ મૌદર્યની સ્પર્શ કરવાની

દિગ્દા જગૃત હોય

શુણાતુરાગ દષ્ટિથી 'શુણુ' જ માત્ર

પી જવાની શુણુવતી મનોદશા હોય,

ને તેનામા નીર-ક્ષીર પાન્નખવાતુ

હસનુ વિવેકભર્યું જ્ઞાન હોય

વિપાદની છાયાય શ્રાવિખને ન સ્પર્શ

તુચ્છતાની ડાકીનીઓ દૂરથી નાસતી કરે

પામરતા ઢે માનમિક નિર્બળતાનો

તેનામા સંપૂર્ણ અભાવ હોય

નિરાશ 'હેયાની' એ તુદગી એક આશા છે

અતરના અનેક ઉન્નત આદર્શોની લડારીણી છે

મનમા અનેક જબ્બ સ્વપ્ના જયા છે

ઉત્સાહનો તો એ ઠછાતો મહાસાગર છે

ગગન-વિહાર ઉ નવ માર્ગ વિહાર

એ તેનું સાચું 'મામાયિક' છે

'સમતા'ના એરોપ્તેનમા ઉડુંચન

એજ તેના 'આવિકાધમ' નો મહા વિદ્વાત છે

\*

\*

સાચી મુંદરી—આવિકા

દુન્યવી તુલ્ય ઝગડાથી મદાય ફર નહે  
છતા અન્યાયની લાભે અવિરત જૂને  
હવન પગ્માયને સમજે  
હવનને ક્રિયા માર્ગે પરમાર્થમા વહેતુ રાખે  
'પ્રમાદના' પાપને તે પાતાળમા દાટે  
'જડવાદ'ને ઉખેડીને ફેંકી દે  
આધ્યાત્મિકતાના આજ્ઞાન વ્યથવા  
પ્રાણધાનક જડવાદથી મદાય ફર રહે  
આત્માની 'અનત શક્તિ'ઓ તે સમજે  
એ શક્તિને સ્તુતિવવા-પ્રગટાવવા મથે  
કર્તવ્યની વેદીપર 'હોમાધ' જવાતુ ચાહે  
ને 'કલ્યાણ'ની કયાગીઓમા  
પગલાઓ પાડતા પાડતા હવે તે મુંદરી  
એ જ આદર્શ આવિકા

\*

\*

સુંદરી શાંતિનુ માણાત મંગલર છે



એ ઘડી ઘડીમા ઉરડેગય નહિ

કે વારવાર ' અશાંતિ 'ના તાવડે તળાય નહિ

એ તો ગાત-મોમ્યનાભર્યા ચહેરે શાંત હોય

“ શાંતિ ! શાંતિ ! શાંતિ !

જગતના ચાહેલા પ્રવાસીએ

થાક ઉતાગવા અહીં આવજો !

મુન્દરીના આવિનાના—જીવનનીરે શાંતિ છે

તહમને તે પવિત્ર શાંતિના જ પાન કરાવશે

તહમાગ થાક ઠનાગશે

માથી શાંતિ—ચેતન ભરી શાંતિના

માથા પિપાસુઓજ તેના રાગ કરશે !

આ મુન્દરીનો મહેશ છે

પણ પણ !

મુઢગી વિદરે ત્યારે ?

તેના આગિન કે ગીરવને જોખનાતુ બચાવવા

આવિના વિદરે ત્યારે ?

ત્યારે એની આખમાથી તણુખા ઝરે

જાળજાળતા અગાગઓ તેમાથી ઝટે

પુરૂષનુ પોગવ દમવો થાય

ગાયો શીથીજ બની જાય,

મર્યા ને 'મર્યાનગી' છોડી ચાલી જાય,  
 ચોમેર વિજળી-વિજળી પ્રસરે  
 એ અગ્નિ અમલ હોય  
 એનો તાપ જોનારને પ્રબળતો હોય,  
 ને સુદગીના 'સ્ત્રીત્વ' ની  
 ગૌરવતાથી પ્રતિષ્ઠા કરી,  
 હસતે વહને પાછો ચક્રવાતો હોય  
 તેવી એ માનવીઓ !  
 સુદરીને સતાપશે તો—  
 સુદગીના આગ્નિને સ્પર્શવા જશે તો  
 બૂડે હાલે દાઝી મરશે,  
 સુદરીના તેજને—આરિને વિક્રમાવશે તો  
 સુદરીના આશીર્વાદ  
 ભ્રમાગ ચહેરાપર 'જય' ની જ્યોતિ આપશે  
 અદગના આત્માની કાતિ બહાર ખેંચી લાવશે  
 દુઃખમા રમ્ય લહરીઓ પેદા કરશે,  
 ને જીવનમા અબજગીના ઝલ્લકાર થશે !

\*

\*

સુદગીના મત્કારમાજ

સૃષ્ટિના સૌભાગ્ય જળ ઉલસતા હોય  
 શ્રાવિકાના ગૌરવ વિકાસમા જ  
 દોળખની 'સાચી દુનિયા' બનતી હોય !

\*

\*

સુંદરીની આતર-શાંતિ એવી પ્રબળ હોય  
 કે મનુષ્યોના જન્મ ગળી જાય  
 સુંદરીનો તાપ એટલો મખત હોય કે  
 પાખડીઓના પુદ્ગલોય પીગલી જાય !  
 એના તાપની જ્વાલા દીશાઓને ડેલાવે,  
 એની શાંતિના હીમ જમે તેને ઠાઠે

\*

\*

સુંદરીના ઉચ્ચારણો

મધુરપની મૂર્છા પાય  
 જગતના કવેશ કઠાગને હટાવી તે  
 માધુર્યની એળી પાખ પર ઉડાડતા હોય !

\*

\*

એ જ સાચી સુંદરી-શ્રાવિકા છે કે  
 જેટુ જ્યોત જેટલું વિશાળ હૃદય હોય,  
 'સવ કટયાણુ' ચાહતી તેની અણુઓ હોય,

‘ સી ભાવ ’ ના ગૌરવથી તે છલખવાતી હોય,  
 વીરજનની ( વીરજનજના ) વીરાગના બની  
 કૂલ શી મધુરી ફારમતી ફારમતી  
 સિહણના જાહેના કામજ ઠઠમાથી નિકળે  
 પડકાર !

નિહનાદ શુભી ચક્રે, ને  
 નિહણુ જર્જન કરી જાણે  
 વિમલ સ્નેહાજલીથી પતિના પાપ ધોવે, ને  
 વિશુદ્ધ પદ્મામૃતથી પતિના હાથે અભિષેક કરાવે  
 ‘ પુરૂષ ’ ના ઠાચેની મુગી પ્રેરણા બની  
 પુરૂષની પેદાશનેજ જાળવી જાણે  
 એના હાથે હાથે હું ખના હું ગરાઓ તૂટે  
 એના રાપે રાપે ઠામીઓના કામ બજે,  
 સસારના ક્ષેત્રે સૌને સમા કરતી સચરે  
 અણમ્ય હોય ત્યાં હડ વસુધ કરી—  
 સમાના ચત્રને ઔર ધારદાર બનાવે !  
 સમા એ વીરાગનાનુ બૃષણ બડ  
 પત્નિ નિજજતા પ્રેરીત  
 સમાના હાથે ઉભતા પહેવા તે અગ્નિમા પ્રવેશે !

સુંદરીના નેવાણાવી હાથમા

ચક્રેચ્છ લરી હોય મૃદુતા

એના નાદયને લાગી દોય

મર્યાદાની મજબૂત લગામ !

એની 'આખમા' ને રીતસાતમા

શરમ, મર્યાદા ને મહુવાળે હોય

છતા 'લાજ' ઉપી દહીવાડ ગાધી

માથી સુંદરી

ખીલતા નાદયને ગોધી ન ગાજે,

વિરમતા 'સીતલ' ને ઠરમાવી ન નાજે

એ તો મહાય

નિરોધ સ્વાત યની રોશનીમા

પોતાના 'પોતાનત્વ'ને ઉજાણવા મહે

નિત્ય યૌવનની લાવના લાવે

નજગાઈ ને ઘડપણનો વિચાર મરજો

ન કરે !

યૌવન-નિષ્કલકિત-મધુર યૌવનના જ

સ્વપ્ના સેવે

પુશમિજ્જ રહેલુ ને

જીવનપ્રવા ખીવવી મોક્ષભર્યુ જનપુ,  
 એ તેનું નિત્ય રટન હોય  
 બદનને-નુદગી નિયમિત પ્રમે,  
 આત્માને સદાય પ્રકૃતિત ગમે  
 મુખ્યિય નવ પ્રેમાગ જીવનના  
 ગમચેનન ખીવા ને પાવા એજ તેનું કાર્ય હોય,  
 મનમા આત્મ મન્માનની સાવના જનૃત રાખી  
 મનાગની પોતાનેજ વિધાતા માને તે જ  
 આદર્શ આવિકા

\*

\*

**સ્ત્રીજાનિની ઘોર અવદગાચી**

જેનું અતર મગગી ડોઢે, મળગતુ હોય,  
 પુરૂષ જાનિના વાયડા ને દલભર્યા  
 પાપીને એકતરફી વિચારો જે  
 ‘સ્ત્રીત્વ’ને અપમાનતા હોય-હણુતા હોય  
 તેનો નાગ કરવા જે કમગ કમે  
 હેતુ વગરના જીવનના દસરડા કે  
 ‘તાબેદાર પ્રાણી’ તરીકેની પુરૂષોની ગુલામીમા-

હવતા પીલાવાની ઘાણીમાથી સુઝિત

મેળવવા જ ખે

જરૂર પડે ત્યાં બહાદુર 'બળવાખોર' બને

રાતદિન સુઝિતની જ માળા જખે,

'સીતલ'ને ઉભળવાનાજ હરનિશ સ્વપ્ન સેવે

સી બતિની ઐશ્વર્ય સ્થાપવા ચત્ન કહે,

ને પોતાની મામે જૂરી નજરથી કોનારને

તમાચો લગાવી

ઠેકાણે લાવવાનું મામમ્ય ધગરે-

તે જ માચી સુદરી

એ જ આદર્શ આવિકા ।

\*

\*

સુ માગ સુમુદ્રની સપાટીપર દહેશી, જે

આ,

'મળમરીન'

। સાચી

સુમાનવથી ગાયે મુંદરીનો ભગિનીભાવ હોય,  
 મોટા ગાયે પુત્રીભાવ હોય,  
 નાના ગાયે માતૃભાવ હોય,  
 ને પતિ ગાયે હોય 'મિત્ર ભાવ' ।

કુનડની 'આગીથી' મુંદરી કીય ગોભાવ નહિ  
 કે પરજા ધડાવી  
 દેહપત્ર લેવાની નજાઈ એ સેવે નહિ  
 સોનું કેખો તેનું ચિત્ત થયે નહિ -  
 કરમાય નહિ, કે

મેના વિનાની તે કરમાય નહિ  
 મેના ચાદી હોરા મોલીના હડારા  
 એ ઉપર ઉપરના બધા 'ગીલીટો' ॥  
 જે પુદ 'હીંગ' કે 'મેના' રૂપી દોય  
 તેને 'ગીલીટ'ના મોલે હોય નહિ  
 તેથી મુંદરી ગોભાવ્ય પૂગતા જ  
 આપૂવજોમા પોતાનું બૂવળ માને !



સાચી તુફરીઓ

વિશ્વ સર્જિતિને હથેળીમા રમાડે,  
સમષ્ટિ ભાવનામા પોતાના વ્યક્તિત્વને સમાવે !  
જગત આખામા ' પોતા ' ને વિસ્તારે  
ને નવનવા જમાનાની અદ્ભૂત સ્ત્રી થઇ  
પોતાની પ્રેરણા ને સલાહ માટે  
મદજ તા માનવોને દોડાવે-જ ખાવે  
તે જ આદર્શ શાવિકા

\*

\*

આદર્શ તુફરી શાવિકા

સ્ત્રી ' સ્વાત ય ' ને સ્ત્રીઓનો જન્મનિહ  
હસ્તે માને

એને ગધાતી ગમાણે બાધવા, કે  
મદાય ' શુભાશી ' મા જઠડી રાખી  
સદાય પોતાના મનસ્વી તરંગ પર જ  
સ્ત્રીઓને નાચવાનું કહેના  
મોટા શુભાશી-મનુષ્યોની સામે જ મળેલે !  
' સ્વાત ય ' સ્ત્રી સ્વાત ય, ને પછી જ

રાષ્ટ્ર કે માનવસુખિ, એ મત્ર લક્ષ્મી લક્ષ્મી  
 જીવનમાં 'સ્વત્વ' લાવનાને નિદ્ધ કરે ।  
 શ્રીને 'મેવિકા'નું નામ આપી  
 ગૃહ, કુટુંબ કે દુન મર્યાદા (૧) ના નામે  
 મનસ્વી પીંગળમાં ન પૂરી રાકાય  
 એ પણ જગતનું એક સ્વત્ત્વ પાપી છે  
 તેને પણ લાગતી ને સ્વત્ત્વ લાવના છે  
 તેનામાં પણ સ્વમાનપ્રિયતા ને ગૌરવ છે  
 એટલું માત્ર સુદૃઢ જગતને બનાવે  
 અડધા અગને-પશ્ચાત્તથી પીડાતી દુનિયાને  
 એ મહા દર્દી બચાવે તે જ શ્રાવિકા

શ્રાવિકા એ દેવળ સ્તવનો કે

સઝાયો ગાનાગી પોપટી નથી,  
 કે કેડે કુચીનો કુમળો ધાવી કરનાગી  
 વેવલી વાણીયલુ નથી  
 આત્મસન્માનને બસમ કરી

દેવળ પતિના પગ દાબવા આણેલી  
 જીવનજરની ચાકરી નથી

એ તો શુદ્ધ દિલનો મહ્યાર ઈન્દનારી  
મહ્યારિણી છે

ઉત્તમ પ્રકારે ' મિત્રધમ બજાવવા ધારે છે  
ને ગદાતા જગતમા મધુન્તાની જેલ રેલાવવાજ  
જેનુ આગમન થયુ છે તેજ સુઠરી આવિડા છે

\*

\*

એનિધા તેના જીવનમા હોય

નમ્રતા ને વિવેકથી દુ જો મહે,  
ધીરજથી સમાર ચનારે, સસારપથ કાપે  
પણ શ્રદ્ધા ને સ્નેહથી અન્યાયો મામે  
કળા ને બહાદુરીપૂર્વક ' બડ ' જગાવે  
તેજ સુઠરી આવિડા છે

\*

\*

આત્મભોગ એના ડગલે અલે હોય,

ત્રેમ ખાતર ' મહવા 'નુ તેને નત હોય,  
સ્નેહ ને સહિષ્ણુતાથી

સમારના તાપો ગળી જાય, દુ જો પી જાય  
પણ ' સહવા ખાતર મહવામા '

એનું પ્રતાપી બ્યઝિત્વ સોળે કળાએ  
સામનો કરવા દોડનું હોય ।  
ને ગુલામીના ભડકા ઓવવીને પાછા  
શીતલ ગંગા માફક વહેતી હોય  
તેજ સાચી સુંદરી

\*

\*

શ્રાવિકા એ રાધના સાગ્ય ઘડનારી મહાદેવી છે  
યુગના પડઘાઓ જીવી  
યુગબળ સરભવનાં પ્રેરકશક્તિ છે  
હૃદયી એ તેની એક રમ રમત છે  
દાપત્ય એ તેનો એક મગજ યોગ છે ।

\*

\*

આદર્શ શ્રાવિકાને

હવંતર કરતા 'ચારિત્ર્ય' વહાલું છે,  
દેશન કરતા 'ગીત' ખ્યાલ છે  
પવિત્રતા સાચવવા માટેજ તેનું 'લાવણ્ય' છે  
પરદેશી બજારા બગીચા કરતા  
સ્વદેશના 'ગણવજડા' તહેને બહાર છે

વ્યથા અલકારોના આહ્વાન કરતા

સાગી રીતીએ

એક પતિની મીઠી 'દેસ્તી' મા તેને મળહ છે

જીવન વાસનાના દેત્યોને જીતી તે

દિલમા દેવોને વચવાનું શુદ્ધ સ્થાન બનાવે

ત્યા 'દેવ' ત્યા 'દેત્ય' નહિ

દેત્ય ત્યા દેવના આગમન નહિ

તેથી દેવને સ્થાપવા અતર શુદ્ધ ધર્મ કરે

દેહ માથે આત્માના ચોવનને બળવે

વિમળતા ને સાત્વિકતાનો સચાર કળવે

ને શુદ્ધ આરિઠની સુવામધી

જીવનને મધમધાવે તે સુદરી ! આચી શ્રાવિકા

\*

\*

સુંદરીનો ધર્મ એટલે Duty ફરજ

માનવતાનો વિકાસ

એવા અમાધારણ ધર્મનું રાગ તથા

તેજસ્વીતાનું મિશ્રણ,

તે જ આદર્શ શ્રાવિકા !

## સાચી શ્રાવિકા

રમીલી, ડાહી, ને ચતુર હોય  
 ધર્મ ને ઠાણા સુદારથી જો દીપતી હોય  
 માનવ સધને વધારે સુહૃદ ને  
 વડ્યાણુમય એવન તરફ દોગી જવાને જ  
 ઢોડતી હોય  
 સમાજના પુનર્નિધાનમા પોતાનો  
 અદ્યો દિસ્મો માની  
 જ્યાં જ્યાં પદ મન્યરે ત્યાં ત્યાં  
 ઉત્તર 'શ્રીત્વ' ની છાપ માગતી હોય  
 ને સંગીત સાથે જેના અવયવો ડોલતા હોય,  
 તેજ સાચી સુહૃદી આદ્ય શ્રાવિકા !

\*

\*

## શ્રીનુ એવન એ

સમપણનો એવત ઇતિહાસ છે,  
 મેહી-જાગે-પતિમાટે મરી ફીટતુ  
 કોમળ ચેતન ॥

પુરુષના સાહસ ને મૌજન્યનો  
 વિગ્રસ ઠન્ટારી એ પ્રબળ શક્તિ છે

†  
 ૧૫૫

મુશીબતા ને સાલુપણાનું એ મોનેરી પુસ્તક છે  
 પોતાની તમામ ઇદ્રિયોની એ સ્વામીની છે  
 નિર્દોષતા ને હીર્વચ્ચીપત્રું એના એ અનુચર છે  
 બધા શુભોનું સમતોલપત્રું  
 એ જ તુફરીનું માથું એવન છે !

\*

\*

સુંદરીનું એવન એ રમ અને તપની લીલા છે  
 વફાદારી ને પ્રેમની પરિસ્થિતિ છે  
 એના રનના મરોવરમા  
 નીતિના નાવડા ફરતા દાય  
 તપના કાગળો વચ્ચે  
 રમની સહિતાઓ વહેતી હોય  
 પ્રેમ પરિમળના પ્રદેશે  
 રહેના પુણ્યથાળી એવનના વિહાર હોય  
 વફાદારીના વાવડા નીચે જનુ  
 'વિશ્વાસુ' દિલ જેવતું હોય, તે આદર્શ તુફરી

\*

\*

સુંદરી, સાહિત્ય રચે નહિ  
 સાહિત્યના ઉપરચોટીયા અક્ષરો ઓળખે નહિ

કારણ ! એની ગમગન લવન લીલાજ  
 સાહિત્યમય હોય છે,  
 એની હૃદયીની પ્રત્યેક ટળાજ  
 ખુદ કાવ્યમય હોય છે  
 કાવ્યો ને સાહિત્ય તેનાથી ભિન્ન નથી  
 કાવ્યની જ સ્વયં એ ગગા છે  
 સાહિત્યની જ સ્વયં એ સૃષ્ટિ છે  
 તેથી સુદરી એ  
 સાહિત્યની મજા નહિ પણ પ્રેરક હોય છે  
 કાવ્યની રચના નહિ, પણ  
 કાવ્યની ઉડી ખાત છે

/

\*

## આદ્ય સુદરી

‘આત્મ રમણ’ની અનન ક્રિયા કરતા કરતા  
 દેહની નિશ્ચરતા કમળ સમજે,  
 આત્મા ને દેહના ગુણો વિચારે  
 સ્થિર ને અસ્થિર વસ્તુનો વિવેક કરે  
 આત્માના ભર્યા ભરાગે નીચે  
 આત્માની સાથે અનન લીલા કરતા કરતા



આત્મરસમા તન્મોગ બને તે આદર્શ ધ્યાવિકા

આત્માને અમર નાની

આત્માને જ્ઞ જ્ઞાન સ્વરૂપ મુનશી  
આનંદમા-ચિદાનંદમા તરલીન રવી  
જે મુંદરી આત્મવૈભવથી જીવ્યા કરે  
તે જ આદર્શ ધ્યાવિકા

આદર્શ દપતિ એટલે ?

સમાગ્મા વસેલી ત્યાગી બે મૂનિ !  
એ ત્યાગ એટલે ધરણ ૭ છાત્રી  
હિમાલયનો નિવાસ નહિ,  
કે ગેરુઆ કપડાતુ પરિધાન નહિ,  
પણ તેમનો ત્યાગ એટલે  
પોતાની જાતને મર્વ મસારવી-  
બધા સ્વાધિ અજધોથી પર રાખવી,  
ચિત્તને ગિર કરવું, શાત કરવું  
જીવનને ઉદ્ધગ તમા અચળના રહિત બનાવવું તે  
અને કોઈપણ મળેજોથી ભાજ ન પામવો

એ જ તેનો સાચો ત્યાગ

એ ત્યાગ એ જ તેમના સમાગની

વિજય ચાવી છે

‘ અધોગમન ’ ના માન દોડી જતી

સર્વે ભાવના, વિચાર ને કાર્યોનો ત્યા ।

એ જ તેના મ સાગ-યાત્રાનું સફળ ચિન્હ છે

\*

પ્રત્યેક પત્ની પતિની તારક બને,

ને પ્રત્યેક પતિએ પત્નીના તારક થવું ઘટે,

તો જ સ સાગ સાગરમાથી તરી શકાય ।

\*

પતિ પત્ની બન્નેનું પરમ્પરનું આદર્ષણ

એકબીજાના આન્તઃગિક તત્ત્વ, આત્મ શુભન

આત્મશક્તિ,

અને અતરાત્મા પગલી જ ન્યા યાય

દેવી ચીજ તરફ જ બન્નેનું સ્વભાવત ખેંચાણ હોય

પત્ની ‘ નરકના દ્વાર ’ ને બદલે

પોતાન પતિને પન્માત્માનો સાક્ષાત્કાર

કરવાના દર્ષણ રૂપે જ ઉપયોગમા આપે !

અને પતિય નરકના દ્વારને બદલે

આત્મ દશન કરવામા આરીસારૂપ બની રહે  
એ જ સાચુ દેવી દાપત્ય !

\*

\*

## સાની મુદ્રી

જરનિશ એવા દાપત્યને મ્હાણે  
પતિને પ્રલોભનોથી બચાવે  
પતિને ગુલામ થતા અટકાવે  
જીવનમા જ્યોતિઓ પ્રસાગી કમથ  
અતશત્માના આશ્વાત્મારની નજીક પહોચે ને  
પહોચાડે  
ઉન્નતિ ને સત્યના માર્ગ તરફ દોરે  
પોતાના ને પતિના  
આધ્યાત્મિક વિકાસમા એક બીજાને  
સાધન રૂપ માને  
આવી પડતા વિનિ કે ઉપાધીઓને વધાવી  
માનસિક શાન્તિ ખીલવવા સાર તેને  
હથીયાર બનાવે  
પોતાના કન્યાણુનો અભાવેશ વિશ્વના  
કલ્યાણુમા કરે  
વિશ્વ સામે એકતા બને  
પતિ ને પોતાની વચ્ચેની અસોચતા દાખે

વિશ્વવ્યાપી પ્રેમમા પોતાના દાપત્યને ઝમેઝમે,  
 ને પોતાના લવનમાઘી પ્રતિપજ  
 શક્તિ, ચેતન્ય ને પ્રમૂતા ઝરાવે  
 તે આદર્શ સુદરી આવિકા !

\*

\*

એ સુદરીનો લવન-ત્યાગ  
 વસ્તુમાનને પવિત્ર બનાવે !  
 જગત સાથે આધ્યાત્મિક સબધ માત્ર  
 હોવાનું સાનું 'બાન' જગાવે  
 બધા બધાજ, વિશ્વના પ્રત્યેક પગમાલુંમા !  
 એ પ્રભુ-પરમાત્માનું દિવ્ય દર્શન કરવા જાયે  
 પોતાના આત્માને બીજા આત્મા માથે મીઠાવે  
 અને સર્વે લેદતાને ખાખ કરી અલેખતા મેળવે !  
 આવું ઉન્નત લવન  
 જે પતિ પત્ની લવી રહ્યા છે  
 તેજ સાચા સમન્ન-એજ પરમ યોગ ! એજ રવર્ગ !  
 એ આદર્શ આવિષ્કાર પોતાને આત્મવિકાસ કરવા,  
 'મમનોવ વૃત્તિ' બળવવા સદાય  
 ઠાગલ રાખે ॥  
 'આત્મજ્ઞાન'મા જ નિશ્ચિન રમણુ છે

સમાન ગુણી નાથે મેરી ભાવના  
 દુ ખી ને અજ્ઞાન જનો તરફ કાઢવ્ય ભાવના  
 ઉચ્ચ જ્ઞાની-ગુણી માથે પ્રભોદ ભાવના  
 ને હવકાજનો તરફ 'મધ્યમ્ય' ભાવના  
 ભાવે છે

ને મહાય ભવનના ઝરામા  
 પ્રકૃતિના પૂવક વહે-ભવે છે  
 તે પવિત્ર મુદ્રી તે જ આદ્ય શાવિકા

સાચી મુદ્રી સ્વગીર્વની પરમજ્યોતિ હોય,  
 નવચેતનની વહેતી રગ્ગ હોય  
 સદૃતિની ભાવ્ય વિધાત્રી હોય,  
 આ માના નૌક્યના પુરે ખીવવન રી  
 માનણ હોય !

પ્રેમ એ તેના ભવનનો ઉચ્ચતમ આનંદ છે.  
 મરણતા એ તેના ભવનનો 'વિહાર' છે  
 જ્યેનો નિષેધ સહવાસ  
 જાનને ઓર શાંતિ આપે છે  
 તેની દરેક પ્રકૃતિ ને ભાવના

હવનમા રન ને ડળા

અદ્ભૂતતા ને સબ્યતા સરે ॥

\*

\*

સુંદરી સૌદર્યથી મોહાતી નથી, કે

સૌદર્યમા, વ્યક્તિત્વને જૂલી લપેટાતી નથી

કાગળ એ જ ખુદ સૌદર્ય તત્વોથી ઘડાયલી છે

તેજ ખૂદ આત્માના સૌદર્યથી છલકાતી હોય છે

સૌદર્યની જ એ ગણી હોય છે

જેથી તે સૌદર્ય-અદ્ભૂત સૌદર્યને જ જ એ છે

\*

\*

સીતરત્ન સૌદર્ય જેનું

છનમઈ જતું હોય તે તુદગી ।

તે આદર્શ શ્રાવિકાના હવન પર

‘ શીલ નો ધનગગે હોય છે

તેથી ત્હેનું ‘ હવન ’ નિર્મળ તુદર છે

ત્હેના વિચારો પાછળ

વિનય ને નમ્રતા હોય છે

સ્વતંત્રતા ને સૌજન્યના હોય છે,

તેથી એ સબ્ય સાસે ॥

એના ‘ સ્તીત્વ ’ની નિર્મળ રોશની આગળ

જગતના બધા તે જ સ ખા પડે છે  
તેથી જ એ તેજસ્વી લાગે છે ।

\*

\*

સોંચી મુંઢરીને ચત્તાની પરવા નથી,  
એનું ગૌરવ હતું ચારિત્ર જ  
મવત્ત સ્વાભાવિક સત્તા જમાવે છે  
આત્માનો અવાજ ( Voice of Inner Soul )  
માલગવા તેના કાન સદાય નૈપાર હોય  
એ આત્માના પેગામ પ્રમાણે જ  
મુંઢરી પોતાનું ઇવન ધડે છે  
પોતાના ઇવનમા પ્રતિપળ તવા તવા  
રંગો ઉતારે છે ।

\*

\*

સુંદરીના આત્મામાંથી  
અમૃતધારાઓ છૂટે છે  
નિમળ દ્રષ્ટિએ પીનારને 'અમૃતમય' બનાવે છે  
તે આદર્શ ધાવિકા છે

\*

\*

સુંદરી આદર્શ ધાવિકા  
પોતાને જ સ્વગની રચનાની માને

પોતાને જ પોતાની ' તારક ' સમજે  
 પોતાને જ પોતાની દેવી સમજે  
 અને પોતાની દ્વારાજ  
 મોક્ષની સિદ્ધિઓ સાધવા મગે

\*

\*

સુંદરીના શીલના સોહા ન થાય  
 એના સોહર્ષના બળતર ન લગાય  
 સ્ત્રીની નમતા ને વફાદારીને  
 દુબ્ધય દુષ્ટતાથી ન ઢગાય,  
 ધમકીઓથી એના ' લવન ધન ' ને

લૂટી ન શકાય

હોખોથી તેના આગ્રિને લલચાવી ન શકાય,  
 વાસનાથી એની પવિત્રતાને અલડાવી ન શકાય  
 ખુશામતથી મુદ્રીને છતવાનું અશક્ય હોય  
 એ તો શીવ આગળ સૃષ્ટિને ય લાત માર,  
 ધમકીઓને ય સમ્મ કઠગી

' લવનધન ' ' જતના ' થી જાગવે,  
 ને આનંદથી-ગૌરવથી, પ્રફુલ્લતાથી રહે,  
 તે મુદ્રી આદર્શ આવિકા

\*

\*



શીલ તેજ જેના અમે રોમમા વચ્ચે છે  
 ને એવા જેની ભાવના છે તે નાચી યાવિષ્ટા છે

એના એક લવન આગન્મા

અનેક નાનો મ ના હોય,

રશ્મિતાને ત્યાં નો ચોન હોય

રેખ ને પરોપકારની સુગંધી હોય

આત્મ કલ્યાણ ને વિશ્વ કલ્યાણની

મધુરી ભાવનાઓનો ત્રીવેળી સગમ થાય

એ નરિતામાથી

જડતા ને નહીયવધા તજાઇને ઢાંઢે ઉતરે,

શુભ ને ચેતનના હોજારો કમળ હોય,

ફુદરતી લવનની તાજગી

તેના નાવને આગળ ધકેલતુ હોય,

સત્ય ને શુદ્ધિના હલેસાથી

મસારના જળ એ કાપની હોય

તે આદર્શ મુદરી નાચી યાવિષ્ટા છે

સુંદરીનું લવન ચોમેરથી પાગરે,

તત્ત્વે તત્ત્વમાથી પ્રેક્ષા પામે  
 પોતાના આરિતથી સોને વશ કહે,  
 વાણીની મીઠાશથી માનવોના વિષ ઉતારે  
 દિવ્યતાના ગાનોમા  
 એના આત્માના પ્રત્યેક પગમાલું મન્ત રહે  
 પોતે ' નમાવી ' નહિ પણ સદાય મહાન થવા  
 મરજાયથી છે એવી ભાવના ભાવે  
 તે આદર્શ આવિકા

\*

\*

દુનિયાના દહો ને જગનના જખમે  
 ભેવાનું હુંદરીમા ' જાગૃત ' હૃદય છે,  
 તે દહોને મીઠાવવા-  
 જખમે પણ મજમપટ્ટા ઢગવા-સ સારમા  
 તે સેવાની ' ભેખધારી ' બની સેવા કરે છે

\*

\*

' મિથ્યાભિમાન ' આવિકાથી દૂર હોય  
 માયાવી જબ્બરથી દૂર તેનો નિવાસ હોય !  
 નિર્માન્યતાની કલ્પનાથી ચ ભાગવી હોય,  
 ને અકુદરતી જીવન કરતા તો  
 મૃત્યુ શોધની હોય !

\*

\*

નિંદકની વાત્રી ધાવિખાને નિમ્નેજ ન કરે,  
 પ્રથમકના પુષ્પોમા મુદ્રી 'વ્યગ્નિત્વ' ને  
 ન ખારે,  
 અહિચક જનના તે બીરૂ મજલી ન બને,  
 'અધ્યાત્મ'ને નામે કાયગ્તાના અચળા ન ઓઢે  
 સતોધને નામે દર્તવ્યની ચિચિવ્રતા ન મેવે  
 પ્રેમના નામે 'વિકાસ'ના ઓછાથે ય ન ઉભે,  
 તે આદર્શ મુદ્રી ધાવિખા

મુંદરીના-સાથી ધાવિકાના નાજન્યને  
 ઉઠા નથી

તેના ઉત્તુમનનો અત નથી  
 એ ઉઠે છે 'હર્ષ' ગમન 'ના માગે  
 મૌજન્યથી એ સચરે છે સચારને સ્વર્ગ  
 બનાવવા,  
 ને સ્વર્ગમાં મુગ્નિના અતિ બિહુ વર્ષાવવા

મુંદરી તો મદાય

સ્વચ્છદતા સામે બગવો જગાવે  
 અપવિત્ર વિચારા સામે બ. ઉઠાવે

‘ વ્યસન ’ કે ‘ મુસ્તી ’ના દાનવને હણે,  
 અને જોછામા જોછી ‘ જરૂરીયાત ’થી  
 લવન પ્રવાહમા વહે-લવન લવે —  
 ને સયોગોની સ્વામીની બની  
 પ્રાપ્ય પ્રસંગો પગ ખૂબ પ્રભુત્વ જમાવે,  
 તેજ આદ્ય સુંદરી આવિકા

જનના બાગની જે પોતાને  
 આદ્યું ‘ માલણ ’ મમલ  
 જગતમા સુંદર દેવો સરખાવી  
 દુનિયામા સુગંધી ફેલાવે છે,  
 વિશ્વ સાથે આત્મ મૈત્રી સાધે છે  
 ને પોતાના અહરના— મત કરણના  
 દેવ મહિરમા પોદો ‘ વિશ્વ ’ને તેમા

પધરાવે છે

પોતાના વિચારોમા વમેવી પ્રખર

‘ શક્તિ ’ તપાસે છે

ને વિચારોમા ‘ ઈચ્છા શક્તિ ’ નું આગેપણ  
 કરે છે

તેની આત્મશુદ્ધિની ચાહની

વિશ્વને ખૂબ ઠંડકે આપે છે

ન સાગ્રા જેણે જીવન જીવી બતાવ્યું છે  
 સુધારના મોહમય આકર્ષણો  
 ને તેના ભય કર વમલોથી પર થઈ  
 દૂર વસી છે તે સુદરી  
 ધન્ય છે ! ધ્યાવકા ધન્ય છે

\*

\*

જગત એવી સુદરીનું આને તરસ્યું છે  
 જગત એવી ' શાવિકા ' ને જેવા જ ખે છે  
 સુદરીઓ ! જગતની ખ્યામ ક્યારે બૂલવશે ?  
 તમારા દર્શને દર્શને  
 માનવલોક પાવન થશે, પ વન બનશે  
 તમારા ' સૌદર્ય 'ના અપગથી  
 જગતની ઊંર ખ્યાલીઓ ઢોળાઈ જશે !  
 તમારા-ઓ આશ્ચર્ય સુદરીઓ !  
 તમારા અવતારે અવની ઉજલી થશે

\*

\*

આ દર્શન શાવિકાને દુનિયામાં દુષ્કાળ છે,  
 દુષ્કાળને સુકાળ ક્યારે બનાવશે !  
 તમારા અતરના અમૃતે  
 આ પૃથ્વી રસભ્રમથી ફળદ્રુપ થશે,  
 ને થાકેલા જગતને વિભાઓ મળશે  
 કહો ! ક્યારે દર્શન દેશે ?

ધન્ય છે એ મુંડરીને

ધન્ય છે એ મુંડરીના સુંદર પવિત્ર આત્માને !

★ ★

ધન્ય હો ! ધ ય હો ! સસારના સુંદર તત્વો

ખીનારી ને પાનારી

માબળીને સસગાવનારી

એ શ્રાવિકાને ! આદર્શ મુંડરી શ્રાવિકાને

★ ★

મુંડરીના પૂજનમા જ

સદ્દિનું ભા ય પાનું ઉઘડે છે,

મુંડરીના આદર્શ શ્રાવિકાના સત્કાગ્મમા જ

સ્વર્ગના વાસુ પૃથ્વી પર ઉતરે છે

એ કિંમ્વત્તાની પિપાસા લાગી હોય,

તો મસારમા આવી મુંડરીઓ મરજીને !

સાચી શ્રાવિકાઓના અવતરણો જ

આ અધારી દુનિયામા

અજવાળા અજવાળા-પ્રકાશ ઉતારે !

★ ★

ચાલો ! એ પ્રકાશની શોધમા

આદર્શ મુંડરીઓના સૌમ્ય મહવાગમા

આદર્શ ને સુદર શાવિકાના  
 મનોમદિરમા ! પધારિયે !  
 મમારની સાચી સુદરીઓ !  
 ઓ જગતની આદર્શ શાવિકાઓ !  
 પધારા ! પધારો ! જગત જ ખે છે  
 તમારા પુણ્ય દશનને !  
 તમારી ભીતગ્ના તેજ જ્ઞેષ્ઠ  
 દુનિયા આજે દર્શનની અનુર બની છે  
 તમારી શક્તિઓના પરચા જેવા  
 અમે બધા ખુબ ઇતજર છીએ !  
 હા, હા ! પધારો  
 તમારા ભવન પુષ્પોની  
 ખુશઓ ઉડાડતા ઉડાડતા  
 પૃથ્વીને પાવન કરતા ઢળતા  
 સંસારને અજવાળતા અજવાળતા  
 પ્રકાશ પગલે પધારો ! પધારો જ !

સ્વાગતમ્

સુદરીઓ ! આદર્શ શાવિકાઓ ! સ્વાગતમ્ !



